

Pismo
ukazuje się
we wtorki
i piątki

Głos *weekend*

Piątek
9 grudnia 2022
nr 94 (LXXVII)
cena: 17 Kč

DLA DZIECI
PRZEDSZKOLAKI
ZAGRAŁY »KRÓLOWĄ
ŚNIEGU« STR. 9

TRADYCJE
TEN SZCZEGÓLNY
DZIEŃ: 13 GRUDNIA
STR. 10

OPINIE
OKRUCHY
MUNDIALU
STR. 11

Ewa Farna wróciła do szkoły

• Ewa Farna zapozowała do wspólnego zdjęcia z gimnazjalistami.
Fot. BEATA SCHÖNWALD

WYDARZENIE: Ewa Farna, popularna w Czechach i w Polsce piosenkarka, wróciła do swojej szkoły. W Polskim Gimnazjum w Czeskim Cieszynie zdawała maturę w 2012 roku. We wtorek w szkolnej auli spędziła dwie godziny. Opowiadała o swojej pracy, którą „kocha tak bardzo, że nie przerażają jej poniedziałkowe poranki ani praca w weekendy”.

Beata Schönwald

Do gimnazjum Ewa Farna została zaproszona w ramach cyklu spotkań z ciekawymi absolwentami

szkoły. – Sama pamiętam, jak tutaj siedziałam i słuchałam innych. Dlatego bardzo się cieszę, że teraz mogę poopowiadać wam o swojej pracy, bo też gimnazjum bardzo się do tego przyczyniło. Miałam przez długi czas indywidualny tryb nauki, wiele podróżywałam. Jestem wdzięczna dyrekcji i nauczycielom, że pozwolili mi na to, że mo-

głam koncertować i się realizować. Nie każda szkoła zgodziłaby się na to – przekonywała była uczennica. Ewa Farna nie przyjechała jednak po to, żeby prowadzić monolog, ale po prostu pogadać z młodzieżą, odpowiedzieć, co ją interesuje. Spotkanie rozpoczęła praca piosenkarki. Dzięki temu słuchacze mogli się dowiedzieć, że

śpiewanie na koncertach to tylko 15 proc. jej zajęć, a reszta to komponowanie muzyki i pisanie tekstów, nagrywanie w studio, udział w ogólnosiwiatowych projektach, wydawanie i dystrybucja płyt, aktywność w social mediach i wiele innych. Jak to wygląda w praktyce? Obecnie, ze względu na dzieci, Ewa Farna występuje przed publicz-

nością średnio raz na tydzień. Na koncerty jeździ z liczącym 17 osób zespołem trzema busami i dwiema osobówkami, przy czym sama zjawia się na miejscu po nakarmieniu dziecka, mniej więcej 15 minut przed wyjściem na scenę. ▲

Ciąg dalszy na str. 3

6

grudnia do wielu domów zagląda święty Mikołaj. Niektóre dzieci trochę się boją tej wizyty. Zwykle bowiem mają wykonać jakieś zadanie, żeby otrzymać podarunek – zaśpiewać lub coś wyrecytować. A czy do was przybył taki gość? Był wiersz czy piosenka? (endy)

Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

REKLAMA

oddać się luksusowej opiece
MANICURE JESSICA
www.vitalitysleszko.cz +420 731 444 853

Wykorzystaj swój Bene-Fit!

sport vitality

GL-832

ZDANIEM... Beaty Schönwald

beata.schonwald@glos.liv

Jesteśmy członkami narodu, który lubi drobne oszustwa. Uczymy się tego od dziecka. W pierwszej klasie starsza siostra robi za nas szlaczki w zeszytach, bo idzie jej to sprawniej, innym razem, kiedy dopiero późnym wieczorem przypomni nam o zadaniu domowym, mama podpowiada nam, żeby usprawiedliwić się wizytą u chorej babci, a później, mając już dobrane opisaną tę umiejętność, sięgamy po kolejne niewinne kłamstwa i nikomu nieprzynoszące szkody wymówki.

W podobny sposób podchodzimy w szkole do ściągania. Pamiętamy, jak o wyszukanych metodach posługiwania się nielegalnymi zapisami opowiadała nam nasza mama, wiemy, że sami zaopatrywaliśmy się w ściągę przed egzaminami, dlatego też kiedy widzimy, jak nasze dziecko za nic w świecie nie może czegoś wykuć, radzimy zyczliwie, by po prostu zrobiło sobie malutką, tydzień ściągaweczkę. Zwłaszcza że różne są na sprawę poglądy również w kręgach akademickich. Pamiętam np. pewnego wykładowcę jednej z krakowskich uczelni, który mówił, że nie uznaje ściąg kserowanych (to były dawne lata 90.), natomiast własnoręcznie pisane świadczą o tym, że student poświęcił czas na przygotowanie do egzaminu.

Jak się jednak okazuje, nie wszędzie tego rodzaju „wsparcie merytoryczne” spotyka się z przyzwoleniem społecznym czy wręcz z pobłażliwością ze strony profesorów. Przykładem tego jest artykuł opisujący sytuację identycznych bliźniaczek z Północnej Karoliny, które zostały oskarżone o odpisywanie na egzaminie, ponieważ ich odpowiedzi i uzyskana liczba punktów były do siebie bardzo podobne. Sąd, powołując się na opinie psychologów i specjalistów od genetyki, zdecydował w końcu na ich korzyść, siostry już jednak wcześniej postanowiły opuścić uniwersytet, ponieważ ich dobre imię zostało zniszczone zarówno wśród studentów, jak i kadry profesorskiej.

Celem artykułu opublikowanego w „The Daily Mail” było wykazanie, że u identycznych bliźniaków istnieje coś takiego, jak „połączenie myśli” i że byłoby wręcz dziwne, gdyby dziewczyny odpowiadały na egzaminie inaczej. To, że podejrzanie o wzajemne ściąganie dyskredytowało je do tego stopnia, że musiały zrezygnować z kontynuowania studiów, zostało natomiast przedstawione jak coś, co nie podlega dyskusji i rozumie się samo przez się. Niestety, nie w każdej kulturze. ▲

CYTAT NA DZIS

Tomáš Mašín,

reżyser filmu o legendarnych braciach Mašínach po zakończeniu zdjęć

Mamy filmy adorujące początki komunizmu oraz gloryfikujące ruch oporu. Brakuje nam natomiast o tym okresie obrazu bezlitośnie szczerego. Życzylbym sobie, żeby „Bracia” byli właśnie takim obrazem

Jeżeli potrafisz napisać relację z deptania kapusty, zrecenzować gwarową sztukę zagrana przez jeden z amatorskich zespołów teatralnych, odnaleźć się na hokejowej tafli w roli dziennikarza sportowego czy dobrze oddać atmosferę na „Gorolskim Świątce” za pomocą zdjęć, to spróbuj sił w „Głosie”, gazecie Polaków w Republice Czeskiej, o ugruntowanej pozycji nie tylko na lokalnym podwórku, ale i w świecie mediów polonijnych.

Do naszego zespołu szukamy osób oduwanych, ciekawych świata, które dobrze poruszają się także w wirtualnej przestrzeni Facebooka, Twittera, Instagrama i innych komunikatorów. Doświadczenie jest mile widziane, ale ważniejsze jest kreatywne posługiwanie się językiem polskim.

Jeżeli chcesz się sprawdzić, wyślij e-maila na adres: wolff@glos.liv. Czekamy na Ciebie.

DZIŚ...

9

grudnia 2022

Imieniny obchodzą: Leokadia, Wiesław, Wiesława
Wschód słońca: 7.30
Zachód słońca: 15.26
Do końca roku: 22 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Dziewic
Przysłówie: „Grudzień to miesiąc zawiły, czasem srogi, czasem miły”

JUTRO...

10

grudnia 2022

Imieniny obchodzą: Julia, Menas
Wschód słońca: 7.31
Zachód słońca: 15.26
Do końca roku: 21 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Praw Człowieka, Światowy Dzień Futbolu
Przysłówie: „Suchy grudzień stoi za to, że sucha będzie wiosna i suche lato”

POJUTRZE...

11

grudnia 2022

Imieniny obchodzą: Artur, Daniel, Waldemar
Wschód słońca: 7.32
Zachód słońca: 15.25
Do końca roku: 20 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Chruścików, Międzynarodowy Dzień Tanga
Przysłówie: „W zimie odkryte ucho, to w lecie sucho”

POGODA

piątek

dzień: 3 do 5°C
noc: 2 do 1°C
wiatr: 1-3 m/s

sobota

dzień: 1 do 2°C
noc: 1 do 0°C
wiatr: 1-3 m/s

niedziela

dzień: -2 do 0°C
noc: -2 do -4°C
wiatr: 3-6 m/s

Z Mostów rzadziej do Czadcy

Od niedzielnej zmiany rozkładu jazdy z listy połączeń transgranicznych znikną pociągi osobowe z Mostów koło Jabłonkowa do Czadcy. Przez czesko-słowacką granicę na tym odcinku przejeżdżać będą tylko zatrzymujące się w Nawsiu pociągi dalekobieżne. Dla dojeżdżających zwłaszcza do pracy w Hucie Trzynieckiej pracowników ze Słowacji autobusowa komunikacja do Nawsia.

Szymon Brandys, (klm)

Powodem likwidacji lokalnych połączeń są prace na linii kolejowej po stronie słowackiej, którą będą trwały dwa lata. Pociągi na tej trasie – między Mostami koło Jabłonkowa a Czadczą – będą się zatrzymywały tylko wcześniej rano i późno wieczorem. O godz. 22.50 z Mostów w kierunku do Czadcy i o 4.41 (Mosty przystanek) do Ostrawy-Swinowa. Z powodu remontów ruch pociągów będzie się odbywał tylko jednym torem, a na całej trasie znacząco zоста-

Do tej pory między Mostami koło Jabłonkowa a Czadczą jeździło sześć par pociągów dziennie. Fot. BEATA SCHÖNWARD

mi obniżona liczba przejeżdżających pociągów.

Do takich ograniczeń na tym odcinku dochodziło już jesienią. – Prowadziliśmy negocjacje ze stroną słowacką, a ich wynikiem będzie uruchomienie międzynarodowej linii autobusowej na trasie Czad-

ca – Nawsie, dzięki której mieszkańcom korzystanie z komunikacji publicznej, która stanowi alternatywę dla katastrofalnych w skutkach podróży samochodem”. Do tej pory między Mostami koło Jabłonkowa a Czadczą jeździło 6 par pociągów dziennie.

Po polskiej stronie, od najbliższej niedzieli wracają kolejowe połączenia z Cieszyńska do Wisły. – Długo czekaliśmy na ten moment. Remont linii kolejowej do stał zakończony, do Wisły będzie można dojechać wygodniej i szybciej – przyznaje Tomasz Bujok, burmistrz Wisły. Z Cieszyńska do Wisły (z przesiadką w Goleśzowie) podróż pociągiem zajmie nieco ponad godzinę.

Dzięki zakończeniu tego remontu od poniedziałku do piątku do Wisły będą docierały bezpośrednie pociągi z Katowic kursujące od rana do wieczora co dwie godziny. W weekendy i święta będą do dodatkowego pociągu przyspieszone z Gliwic (zarówno przez Rybnik, jak i Zabrze, Rudę Śląską). Częstochowy (przez Będzin, Sosnowiec) oraz dwie pary pociągów pospiesznych z Warszawy i Olsztyna (przez Ciechanów, Piotrków Trybunalski, Częstochowę).

Kontrole także przez święta

Kontrole na granicy czesko-słowackiej wprowadzone w związku z gwałtownym wzrostem nielegalnej migracji zostały przedłużone i będą obowiązywały co najmniej do północy 26 grudnia 2022 r. Taką decyzję podjął rząd Republiki Czeskiej na środowym posiedzeniu.

– Liczba aresztowań nielegalnych migrantów sukcesywnie spada, dlatego przedłużyliśmy kontrole tylko o dwa tygodnie – powiedział minister spraw wewnętrznych Vit Rakušan. – Przed świętami

dokonyamy ponownej oceny sytuacji i zdecydujemy, czy konieczne będzie kontynuowanie kontroli w dotychczasowym kształcie – dodał. Minister przypomniał, że rozwiązanie problemu fali nielegalnej migracji jest również intensywnie dyskutowane na szczeblu unijnym.

Od 29 września, odkąd na granicy ze Słowacją zostały wprowadzone kontrole, policja sprawdziła ponad 2,1 mln osób. W efekcie wykryto 9187 nielegalnych imigrantów i odmówiono wjazdu 2231 z nich. W ramach akcji zatrzymano 130 osób podejrzanych o przemyt. (klm)

Ewa Farna wróciła do szkoły

Dokończenie ze str. 1

Gimnazjaliści mieli wiele pytań do Ewy. Interesowały ich najbardziej stresujące sytuacje na scenie, ale także np. różnice pomiędzy polskim i czeskim show-biznesem. – W Polsce jest bardzo wielu artystów i artystek, jest większy rynek i większa konkurencja. W Czechach jest bardziej stabilnie. To fajny kraj do grania koncertów i robienia muzyki – stwierdziła piosenkarka. – W moim projekcie super jest to, że mamy Polskę i Czechy, co bardzo serdecznie nam wszystkim polecam. Uważam, że to duży atut naszego gimnazjum, że przygotowuje nas na obie strony – zaznaczyła.

Choćaż z ust Ewy Farnej kilkakrotnie zabrzmiało, że kocha swo-

W czołówce rankingu

Pacjenci i pracownicy Szpitala Trzyniec należą do tych bardziej zadowolonych. Tak wynika z badań, które przeprowadzał HealthCare Institute w ramach ogólnokrajowego projektu „Szpital RC 2022” w okresie od 1 lutego do 31 sierpnia br. Udział w projekcie zgłosiło 148 placówek z całego kraju, a jego celem było stworzenie rankingu szpitali z uwzględnieniem ich kondycji finansowej, stopnia bezpieczeństwa, a także zadowolenia zarówno ze strony pacjentów, jak i pracowników. Ocena została przeprowa-

dzona z wykorzystaniem metodyki Balanced Scorecard.

W konkurencji ogólnokrajowej trzyniecka placówka zajęła 9. miejsce w kategorii zadowolonych pracowników oraz 20. miejsce w kategorii pacjentów hospitalizowanych i ambulatoryjnych. Natomiast w ramach województwa morawsko-śląskiego Szpital Trzyniec jest drugą placówką, gdzie pracownicy pracują z największą satysfakcją, a trzecią co do poziomu zadowolonych pacjentów korzystających ze znajdujących się tam gabinetów lekarskich. (sch)

Rodzinny dramat

Młodzież pytała też piosenkarkę o wykonawców, z którymi chciałaby zaśpiewać, o pogląd na rap, muzyki jest ważniejsze niż śpiewanie. Pokazanie, jak ty patrzysz na świat, co jest dla ciebie ważne. Dużo ludzi potrafi śpiewać, ale nie w tym rzecz. Śpiewanie jest tylko częścią składową tego wszystkiego, repertuar jest najważniejszy – przekonywała Farna. Wspomniała też swoje początki w czasach bez serwisów takich, jak YouTube czy Spotify, które były oparte tylko na radiu i telewizji, a także na wydawaniu i sprzedaży płyt.

Do pierwszej propozycji producenta, który podszedł do mnie na konkursie w Hawierzowie, poszedłem bardzo sceptycznie. No ale udało się. To było bardzo dużo szczęścia, ale też praca – podkreśliła. (sch)

W SKRÓCIE

Panoramiczna podróż

Trzy efektywne panoramiczne wagony Kolei Szwajcarskich znajdują się w składzie pociągu Eurocity/Intercity „Porta Moravica”, jaki kursuje z Grazu do Przemysłu przez Wiedeń, Ostrawę, Bogumin, Katowice i Kraków. Jazda w tak komfortowych warunkach będzie możliwa latem 2023 roku. Jako pierwszy poinformował o tym polski portal Rynek Kolejowy. Przekazanie wagonów ze Szwajcarii jest planowane na 11 czerwca 2023 roku. PKP Intercity poinformowało, że o użyczenie wagonów zwróciły się koleje austriackie (ÖBB) do szwajcarskich (SBB), zgodnie z zasadami określonymi w porozumieniu międzynarodowych przewoźników RIC. Zestawienie składu zostało uzgodnione przez wszystkich przewoźników tworzących to połączenie w trakcie międzynarodowych konferencji poświęconych nowemu rozkładowi jazdy. Zapowiadają się zatem nie lata grafka dla podróżnych. Wagon Apm61 Pano z pokładem panoramicznym był największą atrakcją Trans-europejskiego pociągu CEE, który w 2021 roku pojawił się w Czechach i Polsce. Zapewnia nie tylko komfortową jazdę, ale przede wszystkim znakomitą widok. Dodajmy, że podróż pociągiem EC/IC „Porta Moravica” z Bogumina do Krakowa trwa 2 godziny 26 minut. (klm)

Włoszowali parkowanie 77 miejsc parkingowych w wybudowanym właśnie obiekcie parkingowym na terenie osiedla Sosna przydzielono mieszkańcom podczas specjalnego losowania, jakie w poniedziałek odbyło się w sali Biblioteki Miejskiej w Trzyncu. Trzeba było je przeprowadzić, bo chętnych na parkowanie w wybudowanym niedawno obiekcie było więcej, niż wyznaczonych tam miejsc. Do Wydziału Gospodarki Nieruchomościami i ambulatoryjnych. Natomiast w ramach województwa morawsko-śląskiego Szpital Trzyniec jest drugą placówką, gdzie pracownicy pracują z największą satysfakcją, a trzecią co do poziomu zadowolonych pacjentów korzystających ze znajdujących się tam gabinetów lekarskich. (sch)

By nigdy nie zniknęło » opowiadani «

„Tak sie u nas opowiadano” to tytuł nowej książki prof. Karola Daniela Kadłubca, która w środę miała swoją promocję w Domu Narodowym w Cieszynie. – Nie „opowiadało”, a „opowiadano”, bo dalej się u nas tak „opowiada” – przekonywał licznie zebrane audytorium autor publikacji. Fenomen opowiadania był zatem tym, na czym tego popołudnia autor głównie skupił swoją uwagę.

Beata Schönwald

Swoje miejsce miała też jednak piosenka. W przerwie pomiędzy pierwszą, a drugą częścią wykładu profesora cała sala śpiewała przy akompaniamencie kapeli „Nowina” takie popularne cieszyńskie „pieśniczki”, jak „Od Cieszyna sypiano drózczyka”, „Płyniesz Olzo” czy „Żyjmy z gospodarki”. Muzycy z Jabłonkowa grali też po jego zakończeniu, kiedy autor podpisywał swoje książki.

Żeby dzieci wiedziały

Z pomysłem wydania wyboru najciekawszych i najbardziej typowych opowiadań ludowych Śląska Cieszyńskiego, zwłaszcza na jego lewym brzegu Olzy, przyszedł wnuk prof. Kadłubca, Adam Halama, z myślą o swoim synu Albercie i jego rówieśnikach, którzy być może słyszeli o Szwedzkim Kopcu, Studni Trzech Braci czy Czarnej Księżnej, nie do końca wiedzą jednak, z czym należy je kojarzyć. – Ta książka jest przeznaczona głównie do młodego odbiorcy. Przekaz międzygeneracyjny gwary i tradycji kulturowej jest najważniejszy właśnie w tej chwili, kiedy świat jest antylokalny, a my zaczynamy się w nim topić, nie mając żadnych znaków identyfikacyjnych – przekonywał folklorysta. Antologia, zawierająca bajki, podania, kawały i anegdoty oraz opowiadania pochodzące z życia, ma zatem służyć mieszkańcom tej ziemi jako swiste koło ratunkowe w globalnej powodzi czy wręcz kotwica.

Opowiadajcie bajki

Zdaniem profesora, najlepszym środkiem wychowawczym jest bajka, szczególnie bajka opowiadana. Czytanie, jak zauważył, nie daje bowiem takiego efektu, ponieważ osoba czytająca trzyma się tekstu i nie ma czasu na komunikację ze słuchaczem, zaś oglądanie bajek wyklucza działanie wyobraźni. – Opowiadanie dlatego jest tak wspaniałe, bo w opowiadaniu mamy nie tylko środki językowe, jak tempo czy modyfikacja głosu, ale mamy również środki pozajęzykowe – gestykulację, mimikę, ruch ciała. Opowiadając, przekazujemy swoje emocje. Słuchacz zaś staje się współtwórcą opowiadania, ponieważ słowo mówione wymaga doprecyzowania. Każde dziecko inaczej wyobraża sobie szklaną górę, inaczej pałac, a inaczej królewicza. To powoduje, że uruchamiając swoją fantazję, staje się współautorem tej bajki – tłumaczył autor „Tak sie u nas opowiadano”.

Kadłubiec zwrócił uwagę również na to, że bajka, mając jasną strukturę dwudzielną – dobry-zły, piękny-brzydki i nic pomiędzy, moralnie i intelektualnie przygotowuje dziecko do życia. – Dziecko wie, że warto nagradzać dobro, a gardzić złem, że warto być pracowitym, wiernym, porządnym człowiekiem. Nie ma lepszej literatury w tym przedziale wiekowym – stwierdził, dodając, że wyobraźnia wybudowana na bajkach, zwłaszcza tych opowiadanych, gwarantuje dobry start do dorosłego życia.

Fikcja w rzeczywistym świecie

Nieco innym gatunkiem, który można znaleźć w antologii prof. Kadłubca, jest podanie. – Jeżeli bajka może rozgrywać się wszędzie i nigdzie, to podanie jest wrosnięte w ziemię, jest w niej zakorzenione – wyjął różnicę między tymi dwoma gatunkami, precyzując, że podanie jest specyficznym gatunkiem opowiadań ludowych w tym sennie, że istnieje w nim pewne napięcie między rzeczywistością, fikcją i zmyśleniem. Dotyczy to zarówno podań lokalno-historycznych, które należy traktować jako wychodzące od ludu uzupełnienie oficjalnej, opisanej historii, jak i podań wierzeniowych. Dla tych drugich typowe są takie postaci, jak utopieć, mora, nocznica czy fajermón.

– Dlatego opowiadania wierzeniowe, bo ludzie, którzy o nich opowiadają, wierzą w to, co mówią. A robią to tak doskonale – „dyc’ jo to widzioł, dyc’ mora dusiła starke, że nimógła dychać” – że również słuchacz skłonny jest uwierzyć w rzeczy, których sam nigdy nie widział – powiedział znawca opowiadań ludowych.

Gazda nie śmieje się z gazdy

Przechodząc do kolejnego rozdziału antologii, prof. Kadłubiec wskazał, jak różni się Śląsk Cieszyński pod względem opowiadań komicznych. – Na północy kawały i anegdoty mają charakter górnicy. Humor ten ma taką specyfikę, że górnicy śmieją się z siebie nawzajem. Jest natomiast absolutnie niemożliwe, żeby na południu gazda śmiał się z gazdy – tłumaczył. Fenomen ten, jego zdaniem, tkwił w równości majątkowej mieszkających w kolonii pracowników kopalni. Każdy miał jedną izbę i mały ogródek, dokładnie tyle samo. – W tym kontekście równych nic im nie mogło zaszkodzić, kiedy śmiali się z siebie nawzajem – dodał, uznając wątki niektórych usłyszanych ka-

• Organizatorem spotkania był Dom Narodowy w Cieszynie. Agnieszka Pawlitko podziękowała prof. Danielowi Kadłubcowi świętującym kwiatkiem.

• Kapela „Nowina” grała i śpiewała cieszyńskie „pieśniczki”.

• Autor podpisywał swoją najnowszą książkę. Do jego stolika ustawiła się długa kolejka. Zdjęcia: BEATA SCHÖNWARD

wałów za wręcz unikatowe. Dwoma z nich podzielił się w środę z publicznością.

Prof. Daniel Kadłubiec zakończył prezentację gatunków

literackich zawartych w swojej najnowszej książce krótką charakterystyką i przykładami opowiadań z życia – notabene niemiernie dowcipnymi od opowiadanych

wcześniej anegdot. Żegnając się z publicznością, złożył zaś wszystkim starym zwyczajem życzenia błogosławionych i szczęśliwych „Godnich Świąt”.

„Tak sie u nas opowiadano”

to antologia wszystkich gatunków najpiękniejszych opowiadań Śląska Cieszyńskiego, które były wcześniej publikowane w wielu, często dziś już niedostępnych monografiach. Pochodzą one z 26 miejscowości od Bukowca po Bogumin i od 44 gawędziarzy. Książka jest dwujęzyczna, a do opowiadań gwarowych dołączony jest słowniczek gwarowo-polsko-czeski.

Autor: prof. Karol Daniel Kadłubiec

Edytor: Irena Piškova-Cichá

Recenzenci: Jan Kajfosz, prof. Alojzy Suchanek

Ilustracje: Władysław Szpyrc

Wydawca: Ducatus Teschinentis, Bystrzyca

Fascynująca historia czeskiej korony

Wiadomo, że replika to nie to samo, co oryginał. Jeśli jednak wykonana jest po mistrzowsku, jej przekaz niewiele różni się od autentyku. Tak jest w przypadku replik czeskich średniowiecznych klejnotów koronacyjnych, które od wtorku wystawione są w Światowym Muzeum Biblii w Jabłonkowie.

Beata Schönwald

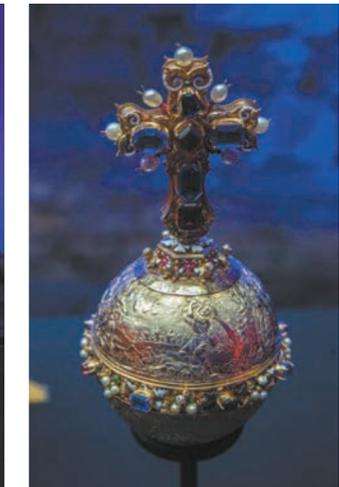
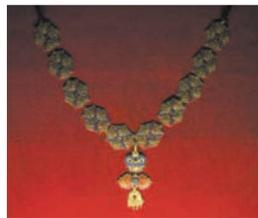
Autorem mistrzowskich replik klejnotów koronacyjnych jest jeden z najwybitniejszych czeskich i równocześnie europejskich złotników, nazywany też legendą wśród jubilerów, Jiří Urban. Spod jego palców wyszły bowiem m.in. klejnoty dla królowej angielskiej Elżbiety II, krzysł dla papieża Jana Pawła II czy replika korony cesarskiej Świętej Rzeszy Rzymskiej. Dokładna replika miecza koronacyjnego jest natomiast dziełem płatnerza Patricka Barty.

Historia czeskich insygniów koronacyjnych związana jest z Karolem IV, pierwszym królem czeskim, który stał się również cesarzem rzymskim. To właśnie od czasów jego panowania zaczęto używać podczas ceremonii koronacyjnych oprócz korony świętowacławskiej również berła i jabłka. Zwyczaj ten przetrwał aż do początku XVII wieku, kiedy to cesarz Maciej Habsburg jako ostatni został z nimi sportretowany. Podczas wojny trzydziestoletniej berło i jabłko trafiły do Wiednia, gdzie znajdują się do dziś. Natomiast ostatnim królem, na którego głowę nałożono świętowacławską koronę, był w 1836 roku Ferdynand V Dobrotliwy.

Wystawa w jabłonkowskim Muzeum Biblii pozwala prześledzić losy 22 władców czeskich, którzy po Karolu IV nosili na swoich skroniach świętowacławską koronę. Spośród eksponatów godnych uwagi w pierwszej kolejności należy wymienić replikę miecza koronacyjnego, a następnie wzór Orderu Złotego Runa i Włóczni Longina, kopie uroczystej sukni Marii Teresy oraz płaszcza koronacyjnego Ferdynanda II czy oficjalną replikę Praskiego Dzieciątka Jezus.

– Sprowadzenie do Jabłonkowa wystawy takiego formatu wymagało ogromnego zaangażowania od strony organizacyjnej, finansowej oraz technicznej. Trzeba też było spełnić szereg wymogów bezpieczeństwa. Pertraktacje na temat wypożyczenia ekspozycji były procesem bardzo złożonym i prowadziliśmy je z jej właścicielem z Liberca przez trzy lata – zdradził „Głosowi” dyrektor Muzeum Biblii Petr Hamrozi.

Ekspozycja przybliżająca symbole władzy królewskiej oraz przekrój historii państwa czeskiego na przestrzeni pięciu wieków czynna jest codziennie do 30 stycznia 2023 roku. Ponieważ można ją zwiedzać w najwyżej 10-osobowych grupach, warto zamówić bilet z wyprzedzeniem.

Zdjęcia: NORBERT JABŁONKOWSKI

Świętowali 75-lecie MK PZKO ze św. Mikołajem

Po tym, jak większość okolicznych Miejscowych Kół PZKO obchodziła 75-lecie istnienia, w minioną sobotę ten dostojny jubileusz uczli także Polacy w Śmiłowicach. I zrobili to w wyjątkowy sposób.

Łukasz Klimaniec

Uroczystość jubileuszowa została zorganizowana w sali urzędu gminy i połączona ze spotkaniem ze św. Mikołajem oraz wigilijką. Program artystyczny zapewniły dzieci ze Szkoły Podstawowej i Przedszkola im. Jana Kubisza w Gnojniku przygotowane przez swoje nauczycielki, a muzyczną, koncertową oprawę trzyniecki zespół Dr. Ong.

Marek Niemczyk, prezes śmiłowickiego koła, przypomniał, że założonym w styczniu 1948 roku MK PZKO na przestrzeni 75-lat kierowało 13 osób. Byli to Jan Mrózek, Adam Sikora, Adolf Josiek, Władysław Kubiczek, Antoni Pieknik, Emil Łabaj, Karol Brzezina, Karol Kotas, Henryk Sikora, Janusz Łabaj, Ewa Barsony, Ireneusz Sikora oraz Anna Kowalczyk. Od grudnia 2019 roku na czele koła stoi wspomniany Marek Niemczyk.

Niemalże każdy prezes był reżyserem lub aktorem amatorskiego zespołu teatralnego, który jest chlubą naszego koła. Jeśli chodzi o ten rodzaj naszej aktywności, to były lata, że nawet trzy różne scenki wystawialiśmy jednego roku, cieszące się dużą popularnością wśród mieszkańców nie tylko Śmiłowic – przyznał Niemczyk.

Ten teatr jest wizytówką

Znany i lubiany zespół teatralny MK PZKO w Śmiłowicach liczy obecnie dziewięć osób, ale każdego roku to się zmienia w zależności od tego, ile jest rozpisanych ról. Zwykle chętnych bywa więcej, niż postaci do zagrania. Aktualnie zespół tworzą Jarmila Chlebek, autorka scenariuszy, reżyserka Ewa Barsony oraz aktorzy Weronika Adamiec, Kuba Kowalczyk, Danuta Heczko, Janusz Heczko, Teresa Krężelok, Barbara Topiarz, Stanisław Niemczyk i Marek Niemczyk. W tym roku zespół teatralny ze Śmiłowic wystawia sztukę zatytułowaną „Sylwestrowsko lovestory”. Artyści zagrali ją m.in. w Nieborach, w Czeskim Cieszynie, a przed nimi występ dla publiczności w Brnie.

Co ciekawe, z powodu pandemii COVID-19 ten spektakl był przesuwany przez ponad dwa lata. Pierwotnie miał zostać wystawiony w Sylwestra 2020 roku, ale potem kolejne restrykcje uniemożliwiły spotkanie się z publicznością. Dopiero w maju tego roku premiera była możliwa. Udało się ją wystawić w sali urzędu gminy w Śmiłowicach. W przyszłym roku zespół teatralny planuje przygotować kolejny spektakl. – Będziemy chcieli zaangażować również dzieci. Sztuka nie jest długa, więc niewkluczone, że przygotujemy dwie. W każdym razie jest taki pomysł – zdradza Marek Niemczyk.

Spotkanie ze św. Mikołajem było dużą atrakcją dla najmłodszych podczas jubileuszowych uroczystości.

Zespół teatralny MK PZKO w Śmiłowicach jest wizytówką koła. W tym roku wystawia spektakl „Sylwestrowsko lovestory”. Fot. B.ŁAJA, S.ŁAJA, S.ŁAJA

Bez siedziby też się da!

Śmiłowickie koło liczy około 75 członków, wśród których jest około 20-osobowa grupa dzieci. Spośród cyklicznych akcji organizowanych w Śmiłowicach trzeba wymienić „stawiani moja”, smażenie jajecznicy, turnieje w badmintonie prowadzone przez Jana Kowalczyka, bufet z placzkami przy okazji Dnia Gminy Śmiłowice, a także noworoczne bale z programem tanecznym własnego zespołu. W mijającym roku warto odnotować także wycieczkę do Skoczowa, w której wzięła udział 45-osobowa grupa oraz cieszące się ogromnym zainteresowaniem spotkanie poświęcone pamięci Zofii Wanok z okazji setnej rocznicy jej urodzin, połączone z wystawą prac teatralnych i artystycznych w ramach wystawy „Sylwestrowsko lovestory”. W 2008 roku świętowała, jaka znajdowała się w pobliżu nowej szkoły, musiała zostać rozebrana ze względów bezpieczeństwa. Choć nowego lokalu nie udało się do tej pory wybudować, wspópracuje z gminą układać bardzo dobrze. Rekonstrukcja budynku urzędu gminy przeprze-

zadza Marek Niemczyk.

o których warto pamiętać. Do nich należą wizyty profesora Wiktora Zina, autora cyklu w TVP „Piórkiem i węglem”, poety Henryka Jasiczka, profesora Jerzego Buzka, urodzonego w Śmiłowicach, premiera RP i przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, profesora Daniela Kadubca, znawcy Śląska Cieszyńskiego, a także wydanie dwujęzycznej książki o historii gminy, na podstawie której został zorganizowany quiz. Kto wie, może mieszkańcy zainteresowani historią regionu przygotowują mapę Śmiłowic z dawnymi nazwami, jaka została już wydana w niektórych gminach Śląska Cieszyńskiego?

MK PZKO w Śmiłowicach jest jednym z tych kół na Zaolziu, które nie mają własnej siedziby. W 2008 roku świętowała, jaka znajdowała się w pobliżu nowej szkoły, musiała zostać rozebrana ze względów bezpieczeństwa. Choć nowego lokalu nie udało się do tej pory wybudować, wspópracuje z gminą układać bardzo dobrze. Rekonstrukcja budynku urzędu gminy przeprze-

Dzieci ze Szkoły Podstawowej i Przedszkola im. Jana Kubisza w Gnojniku przygotowujące program artystyczny.

Trzyniecki zespół Dr. Ong swoim koncertem uświetnił uroczystość 75-lecia śmiłowickiego koła. Zdjęcia: Materiały MK PZKO w Śmiłowicach

wadzona w latach 2010-2015 i przeniesienie restauracji obok poczty umożliwiła kołu korzystanie z sali w urzędzie gminy.

– Mamy umowę z gminą i kiedykolwiek potrzebujemy tej sali, mamy ją do dyspozycji. Musimy tylko z wyprzedzeniem dać znać. To bardzo wygodne rozwiązanie. A wszystko, co zarobimy, możemy inwestować w działalność koła, nie martwiąc się o opłaty związane z utrzymaniem budynku – wyjaśnia Marek Niemczyk.

Grunt

to mieć na kogo liczyć

Marek Niemczyk jest obecnie jednym z najmłodszych, o ile nie najmłodszym prezesem MK PZKO na Zaolziu. Gdy w grudniu 2019 roku obejmował stery MK PZKO w Śmiłowicach, miał 26 lat.

– Za bardzo nie wiedziałem, z czym się mierzę, co będę musiał, a czego nie będę musiał robić – uśmiecha się. – Ale nie jest to nic takiego, co by zabierało człowiekowi bardzo dużo czasu. Wiele zależy od ludzi, z jakimi się pracuje. W za-

rzędzie jest moja siostra Weronika Adamiec, zastępcą prezesa jest Halina Kowalczyk. Jest nas troje i razem pracujemy, choć moje nazwisko figuruje jako prezesa. Zawsze możemy też liczyć na pomoc Gustawa Chwistka. Wszystko mamy podzielone: kto, co robi. Na przykład siostra pilnuje przedstawień, Halina zajmowała się przygotowaniem 75-lecia, a ja myślę o balu, jaki po dwóch latach przerwy odbędzie się 17 lutego – wyjaśnia prezes śmiłowickiego koła.

Choć 75-lat to sporo czasu, MK PZKO w Śmiłowicach jest w dobrej kondycji i ma się bardzo dobrze.

– Najważniejsze, żeby kontynuować to, co teraz robimy. Aby tych imprez nie było mniej, ale udało się je utrzymać. To jest naszym planem – przyznaje Marek Niemczyk. W 2030 r. Śmiłowice czeka kolejny wielki jubileusz – 250 lat powstania pierwszej polskiej szkoły w tej miejscowości. Znów będzie okazją do hucznych obchodów, przypomnienia dziejów szkolnictwa i życia polskiej większości w pięknej wiosce pod Godulą.

Ten szczególny dzień: 13 grudnia

Święta Łucja głosi, jaką pogodę styczeń przynosi – podaje stare polskie przysłowie. Imieniny Łucji wypadają w najbliższy wtorek 13 grudnia. Tego właśnie dnia owa Łuca, jak mawiano na Śląsku Cieszyńskim, rozpoczynała w regionie Święta Godowe.

Łukasz Klimaniec

O d Łucyje do Wilije – mawiało się (i gdzieś tam nadal się mawia) na Śląsku Cieszyńskim.

Ten dzień był wyjątkowy, bo rozpoczynał szczególny czas wieńczony Bożym Narodzeniem. A był to całkiem huczny początek. Jan Szymik w „Kalendarzu Beskidzkim” z 1988 roku przypomina, że na św. Łucję, gdy zaczęło się ściemniać, w chatkach na wsi i w domach miejskich zapalano lampki olejne lub świece i wystawiano je w oknach. Wtedy młodzież ze śpiewem i zapalonymi świecami, które były często światełkami, ukryte w wydrążonych dyniach z otworami przypominającymi czaszkę, by wiatr nie zgasił świec, „chodziła po dziedziźnie względnie ulicach miasteczek, zbierając się następnie w karczmie z góry upatrzonej, gdzie pomimo, iż był to adwent, tańczyła i bawiła się do późnego wieczora”.

Nic dziwnego zatem, że ten fragment zwyczaju na Łucję był piętnowany przez Kościół. W końcu, w Adwencie zabaw hucznych urządzić nie było wolno. W każdym razie ta zabawa na Łucję musiała według starego obyczaju obowiązkowo zakończyć się przed północą.

Łucja wyznacza pogodę i... męża

Od Łucji codziennie przez dwaście dni aż do Wigilii włącznie, gospodarze lub gospodynie na Śląsku Cieszyńskim skrzętnie zapisywali pogodę najczęściej w kalendarzach. Jedni robili to raz, dwa lub trzy razy dziennie (rano,

w południe i wieczorem), co miało oznaczać, jaka pogoda będzie w danej dekadzie kolejnego miesiąca w przyszłym roku. Inni natomiast notowali tylko zaobserwowaną do południa pogodę każdego dnia, dopełniając ją następnie zapiskami pogody od Wigilii do Trzech Króli po południu. I takim oto sposobem otrzymywali program pogody na cały miesiąc w nadchodzącym roku.

Rejon Jabłonkowa charakteryzował się ciekawym zwyczajem – oto w dzień Łucji kobiety ubierały się do białych „łarutuchów” i gęsim skrzydłem wymiataty kurz z czterech kątów izby, a w całym regionie nad Olzą panny na wydaniu wypisywały na dwunastu kartkach dwaście imion chłopców. Następnie wkładały pod poduszkę, na której spały. Każdego poranka od Łucji do Wigilii dziewczyna wyjmowała losowo jedną kartkę. Imię wypisane na tej ostatniej, którą wyjęła wigilijnego poranka, było imieniem jej przyszłego męża.

Innym zwyczajem, jaki praktykowały dziewczyny w Łucję było wkładanie do trójką (skrzyni) między ubrania lub bieliznę wygranego przez siebie dorodnego i zdrowego jabłka. Jeśli nie zgniło i dziewczyna w Wigilię zjadła je przed lustrem, to według wierzeń miała zobaczyć w nim wizerunek swojego przyszłego męża.

Jeśli pada, to na mleko

Ciekawy sposób na wieszczenie pogody mieli – jak pisze Jan Szymik – mieszkańcy „wąskiego pasa północnego Śląska Cieszyńskiego wyznaczonego Dziedzicami, Strumieniem, Frzyzatem i Bogumiem”. W tym rejonie znane było przepowiedanie deszczowej pogody z dwunastu plasterów cebuli, z których każdy symbolizował jeden

Taka dynia pojawia się na Śląsku Cieszyńskim na św. Łucję – młodzież chodziła ze świecami ukrytymi w wydrążonych dyniach z otworami przypominającymi czaszkę, by wiatr nie zgasił świec. Fot. Pixabay.com

miesiąc. W niektórych gospodarstwach, poczawszy od Łucji do Wigilii, dawano też kurom proso lub pszenicę w obryczy z beczi, wierząc, że nie będą się przez cały rok rozchodziły i dobrze będą nosiły jajka. Ważny był też deszcz – wierzone, że jeśli spadnie na Łucję, to znak, że krowy w następnym roku będą dawały dużo mleka.

Na Śląsku Cieszyńskim występował także zwyczaj odkładania od Łucji po jednym polanku drewna dziennie aż do Wigilii i spalania wszystkich dwunastu polanek razem w pierwszym dniu Świąt Godowych przed obiadem w ogniu, który miał zniwiecyć wszystkie nieszczęścia. W szczególności chodziło o odstraszenie czarownic

szkodzącym w gospodarstwie. Z popiołu, jaki pozostał po drewnie, wróżono pogodę na każdy przyszły miesiąc w nadchodzącym roku.

Na koniec trzeba wspomnieć o dość powszechnym zwyczaju umieszczania w wodzie w ciepłym pomieszczeniu gałązki czereśni, wiśni lub wierzby, kruszyny i świby (rzadziej jabłoni). Jeśli gałązka rozwinęła się lub zakwitła do Bożego Narodzenia oznaczało to pomyślność. Choć akurat ten zwyczaj, jak wskazuje Jan Szymik, mógł być też praktykowany na Barbórkę. Tak czy inaczej, od najbliższego wtorku 13 grudnia, warto śledzić pogodę. I przekonać się w przyszłym roku o prawdziwie tego zwyczaju. ▲

Mikołaj Łucja, pogodę może w piątek. Ale wieczorem, na świętych dziewczyn lub ładnych miłku, prastraszona. Jedni zaś kłóci się, prastraszona lub straszona. Inni natomiast, nawiano. Ale strasz Mikołajem! specjalne ciasto obrzędowe z rodzynekami, miodem i orzechami w kształcie ludzkich postaci wydrążających Mikołaja i świątki. Wielewa Święta Godowe rozpoczynała się Śląsku Cieszyńskim Janie (ŁUCJA) – 13 XII. W tym dniu, północy, popołudniem, a raczej już w południe, gdy zaczęło się ściemniać, w chatkach na wsi i w domach miejskich zapalano lampki olejne, później lampy olejowe lub świece i wystawiano je w oknach. Młodzież natomiast ze śpiewem i zapalonymi świecami, ukryte w wydrążonych dyniach z otworami przypominającymi czaszkę, by wiatr nie zgasił świec, „chodziła po dziedziźnie względnie ulicach miasteczek, zbierając się następnie w karczmie z góry upatrzonej, gdzie pomimo, iż był to

Fot. ARD

Korzystałem z tekstu Jana Szymika „Nadolziańskie zimowe zwyczaje do-roczone”, jaki ukazał się w „Kalendarzu Beskidzkim” w 1988 r.

Essa wygrała

Plebiscyt na Młodzieżowe Słowo Roku 2022 został rozstrzygnięty. Głosami internautów zwyciężyło słowo essa – powszechnie znane i używane w środowisku młodzieży na znak radości, triumfu czy w ogóle pozytywnych emocji. Zwycięskie słowo zostało wyłonione w dwuetapowym głosowaniu, które trwało od 11 października do 30 listopada. W zabawie, którą organizuje Wydawnictwo Naukowe PWN w partnerstwie z Uniwersytetem Warszawskim, wzięło udział ponad 250 tysięcy osób.

Wśród ciekawych – zdaniem jury – propozycji słowotwórczych zgłaszanych przez internautów znalazły się jednostki takie, jak: popkornina na oznaczenie tego, co „fajne, młodzieżowe i cool”, dyntka używana, gdy „wszystko się wali i nie idzie po naszej myśli” czy poddymic, które

może być stosowane jako synonim „rozkręcania atmosfery”.

– Jeśli zwyciężkim słowem jest essa, to znaczy, że w młodzieży jest więcej emocji pozytywnych niż negatywnych. Więc choć trochę żaluję, że na podium nie stanęło jakieś rodzime słowo (choćby sympatyczna odklejka), to cieszę się, że zwyciężył okrzyk radości i triumfu! – oceniła prof. dr hab. Ewa Kołodziejek z Uniwersytetu Szczecińskiego, jurorka plebiscytu.

Dr hab. Anna Wileczek z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, zwróciła natomiast uwagę, że nieoficjalny styl komunikacji młodych – tych zarówno wiekiem, jak i duchem to przestrzeń urzeczywistniania się essay jako nowej wersji odwiecznej zasady młodych: „najpierw przyjemności, a potem się zobaczy”. (kfm)

REKLAMA

Oferujemy:

- Korytka
- Catering do domu
- Wesela
- Rauty
- Obiady dla firmy

CATERING ZAREŁKO

Catering na Święta

+48 537 357 077

www.cateringcieszyn.pl

POP ART

353

Janusz Bittmar

O tym, że miłość jest najpotężniejszą siłą wszechświata, przekonują ubrani w stroje z lat 80. Jakub Karaś i Piotr Rogucki na swojej drugiej, wspólnej płycie studyjnej. Zapraszamy do lektury pierwszego grudniowego Pop Artu.

RECENZJE

KARASZ/ ROGUCKI – Czule kontyngenty

Nie minęły jeszcze dwa lata od debutującego krążka duetu Karas/Rogucki – „Ostatni bastion romantyzmu” (2020), a panowie serwują nam swój drugi autorski projekt przesycony parkietowymi rytmemi lat 80. XX wieku.

Moda na retro z okresu dominacji MTV, turek-saszetek dyndających na piersiach i wielu innych dziwnych zwyczajów wciąż ma się świetnie. Piotr Rogucki, założyciel łódzkiej grupy Coma, chyba już na zawsze porzucił rockowy kaftan, Jakub Karaś (The Dumplings) z kolei nigdy nie przywdział. Obaj tak długo poszukiwali najsłabszych brzmień dla swoich delikatnych dusz, aż ocknęli się w czasach „Like a Virgin” Madonny, „Last Christmas” Wham czy „Sweet Dreams” Eurythmics. Wymieniłem tylko utwory, które najbardziej kojarzą mi się z latkami lat 80., kiedy pop idealnie wpisywał się w styl życia. Czy pod koniec 2022 roku stać mnie na powtórkę z rozrywki bez skutków ubocznych? O tym w recenzji albumu „Czule kontyngenty”.

Album promowało aż pięć singli, co na polskim podwórku muzycznym zdarza się ostatnio rzadko. Apetyty słuchaczy rozbudziły single „Bezpieczny lot” z gościnnym udziałem Julii Wieniawy, „Jutro spróbujemy jeszcze raz”, „Zapasowy tlen”, „Film” oraz „Brunatny”. Zmysły przyzwyczajone do metafor Roguckiego, którym rozdawał ciosy już na albumach Comy, na tym albumie zostały poddane kolejnej próbie. „Miłość zakroczyła mnie w parku, o smaku krwi z pękniętych ust, na mrozie oddech, uno-

• Piotr Rogucki (z lewej) i Jakub Karaś nagrali płytę dla empatycznego odbiorcy.

si się obok o zapachu gumi miętowej” – otwierający krążek „Carmex” zwała z nóg plastycznością lirycznego przekazu. Mocny początek płyty nie daje słuchaczom innego wyboru, jak tylko zanurzyć się głębiej w historię stworzoną z myślą o empatycznym odbiorcy.

„Marianna”, drugi kawałek na albumie, zmierza ostrożnie w kierunku pop rocka, a wykorzystany w nim flet jest fajnym zabiegiem. Na tych bezpiecznych, popowych skrzydłach dolatujemy do najnowszego singla z płyty. „Brunatny” to w moim odczuciu najbardziej oldschoolowy „osiemdziesięciolatek”. Z takim kawałkiem panowie w latach 80. błyskawicznie zawojowałyby kluby taneiczne. „Widziałem tamto miejsce, gdzie nie ma nic, a teraz całe to powietrze, jaki udany syn, do widzenia do jutra i kolejny dzień, do widzenia na szczęście, jak dobrze, że jesteś” – wokalista wchodzi dopiero po instrumentalnym wstępie jakby żywcem wyjętym z encyklopedii muzyki elektronicznej. Słychać luźno Jean-Michela Jarre’a, ale chyba jeszcze mocniej cytaty z twórczości urodzonego w Pradze kompozytora Jana Hammera, twórcy kultowej ścieżki dźwiękowej do serialu kryminalnego

„Miami Vice”. Egzystencjalne obsesje Roguckiego połączone z pulsowaniem dyskotekowych maszyn do mielenia endorfiny czynią z tej piosenki prawdziwą mieszankę wybuchową.

Gdyby pokusił się o porównanie z debiutem, „Czule kontyngenty” są dziełem wywołującym więcej skojarzeń, ale zarazem więcej emocji. Ukryty pod numerem szóstym utwór „Zobacz, jak się ładnie pali” atmosferą i zaangażowanym śpiewem w ekspresyjnym refrenie zbliżony jest do Republiki. Grzegorz Ciechowski w podobny sposób malował muzyczne obrazy. W tym temacie pięknie brzmi delikatna gitara, schowana na sam koniec, za syntezatorową ścianą płaczu. Ta piękna piosenka sąsiaduje z innym klejnotem. „Reszta zostawmy na jutro” napędzają świetny tekst oraz zmiany nastroju w aranżacji. Do tego wszystkiego Rogucki w refrenie manierą wokalną, akcentowaniem konkretnych zgłosek i sylab, przypomina... Tilla Lindemanna z niemieckiej formacji Rammstein. „Nie chcę już o niczym myśleć, powiedz mi dobre słowo w ucho, proszę jeszcze trochę bliżej, reszta zostawmy na jutro” – śpiewa Rogucki z odrobina industrialnej zgrzyoty.

Kontekst jutra w tym albumie jest bardzo ważny. Przedostatni na liście temat „Jutro spróbujemy jeszcze raz” zawiera tak zniechęcający slogan, że wystarczy jeden odsłuch, by zostać jego niewolnikiem. „Powoli nie, powoli nieprzytomnie, ustami u się do ciebie modłę”. Myślę, że gdyby wydać liryczne strofy z albumu w formie tomiku poetyckiego, fani Roguckiego byłoby wniebowzięci.

Nie wiem, na ile Kuba Karaś musiał poskramiać partnera na płycie w jego metaforycznych uniesieniach, ale wydaje mi się, że wtrącał się raczej sporadycznie. Rogucki z kolei zostawił wolną rękę przyjacielowi za konsolą w studio, większość pomysłów muzycznych pochodzi bowiem z teckki Karasia. Dbając o detale, zwłaszcza jeśli chodzi o specyficzne brzmienie lat 80., wydawnictwo zostało dopięzione do perfekcji. Bez natchnienia artysty technika skazana byłaby jednak na porażkę. Muzycznej zmysowości opartej często na prostych zabiegach – tak jak w przypadku onirycznego tematu tytułowego, zamykającego album – obaj panowie poddali się w sposób wyjątkowy.

CO SZEPTANE

• Anthony Kiedis (RHCP) już nie może się doczekać koncertu w Warszawie. Zdjęcie: mat. prasowe

NOWE ZASADY EUROWIZJI. Jeśli są jeszcze tacy wśród nas, którzy z wypiekami na twarzy odliczają miesiące do kolejnej odsłony konkursu Eurowizji, to w Pop Arcie spieszymy z najsłabszą informacją. A dotyczy ona nowych zasad, bo podobno stare budziły wiele kontrowersji.

„W 2023 roku o wynikach półfinałów będą decydować wyłącznie telewizorzy z krajów uczestniczących w konkursie, a jurorzy oddadzą głosy tylko w sobotnim koncercie finałowym. Kolejna duża zmiana dotyczy możliwości głosowania przez kraje, które nie uczestniczą w konkursie. Telewizorzy ze wszystkich krajów świata, czyli reszta świata, będą mogli wesprzeć swoich faworytów w internetowym głosowaniu” – piszą organizatorzy z Europejskiej Unii Nadawców. 67. Konkurs Piosenki Eurowizji zaplanowano w termi-

nach 9, 11 i 13 maja 2023 r. w Liverpool Arena w Liverpoolu. W konkursie weźmie udział 37 krajów, w tym Polska. Jak dotąd, najlepszym wynikiem Polski jest drugie miejsce Edyty Górniak z piosenką „To nie ja!” w finale konkursu w 1994 r. Na całe szczęście nikt wtedy nie zasugerował pani Edycie, żeby powalczyła z przeróbką „Mazurka Dąbrowskiego”. Ten jazzowy cover hymnu narodowego zabrzmiał dopiero podczas mundialu 2002 w Korei Płd. i Japonii.

FANI FLEETWOOD MAC W ŻAŁOBIE. Smutna wiadomość napłynęła ze Stanów Zjednoczonych. W wieku 79 lat zmarła Christine McVie, wokalistka, klawiszowiec i autorka piosenek zespołu Fleetwood Mac. „Była naprawdę jedną w swoim rodzaju, niezwykłą i bardzo utalentowaną” – czytamy w oficjalnym oświadczeniu brytyjsko-amerykańskiego zespołu, który największą popularność zdobył w latach 70. i 80. XX wieku. McVie urodziła się w Wielkiej Brytanii, ale w 1974 r. przeprowadziła się wraz z zespołem do USA.

grudnia. Znacząc życie, rozejdą się jak ciepłe bułeczki, warto więc nie zwlekać. Trasa RHCP zakończy się w sobotę 23 lipca na Hampden Park w Glasgow. Oprócz Igglewo Popa gośćmi specjalnymi na wybranych koncertach promujących albumy „Unlimited Love” i „Return of the Dream Canteen” będą: The Strokes, The Roots, The Mars Volta, St. Vincent, City and Colour, Thundercat i King Princess. A więc bardzo ciekawe towarzystwo.

GŁOSIK

Przedkolaki zagrały »Królową Śniegu«

Lubie baśnie? Dzieci z polskiego przedszkola przy ul. SNP w Trzyńcu-Łyżbicach też je lubią. I to nie tylko słuchać lub oglądać. W czwartek w ubiegłym tygodniu w Domu Zborowym „Hutnik” same zagrały „Królową Śniegu”. Przedstawienie oglądała pełnusięka sala. Przyszli rodzice, dziadkowie, ciocie i oczywiście, starsze i młodsze rodzeństwo.

• Ten odłamek czarodziejskiego lustra stał się przyczyną zła.

• Królowa Śniegu ze swoją świtą.

Beata Schönwald

Przedkolaki nie występowały przed publicznością od trzech lat. Dla większości, z wyjątkiem dwójki, był to zatem sceniczny debiut. – W ub. roku przygotowaliśmy z dziećmi jasełka, których nagranie udostępnił nam potem rodzicom, ale to nie to

samo, co żywy kontakt z widzem – przyznała kierowniczka przedszkola Magdalena Sikora.

W tym roku szkolnym do przedszkola w Trzyńcu-Łyżbicach uczęszcza 36 dzieci. Dla każdego znalazła się w przedstawieniu jakaś rola, każde mogło zaprezentować się na scenie w pięknie użytym kostiumie.

Próby rozpoczęto na początku listopada. Najpierw dzieci uczy-

• Gerda i Kay trafiony w samo serce. Zdjęcie: BEATA SCHÖNWALD

ły się tekstów, potem piosenek, a w końcu to wszystko złożono w jedną całość. O tym, że była to całość niezwykle udana, świadczą długie oklaski.

W nagrodę za tak wspaniały występ dzieci otrzymały pierniczki oraz mikołajkowe książeczki z naklejkami. Wszyscy obecni mogli się zaś częstować wypiekami przygotowanymi przez mamy.

E-mail: danuta.chlup@glos.live

Pisząc do nas, podaj swój wiek, klasę i adres szkoły, do której uczęszcza. Prosimy o nadsyłanie listów o objętości do 2000 znaków ze spacjami.

GŁOSIKOWA KORESPONDENCJA

Warto czytać dzieciom

• Dzieci oglądały ulubione bajki. Fot. Przedszkole w Mostach k. Jabłonkowa

We wtorek 29 bm. przedszkole w Mostach koło Jabłonkowa gościło Ewę Katruśk, pomysłodawczynię i dyrektorkę kampanii „Cafe Czechy czytają dzieciom”.

Pani Ewa swoim wykładem na temat jednego ze sposobów pogłębienia relacji panujących w rodzinie, jakim jest codzienne czytanie dziecku przynajmniej 20 minut dziennie, bardzo zaintrygowała słuchaczy.

Promując przedsięwzięcie „Czytaj dziecku dwadzieścia minut dziennie. Codziennie!” podkreśliła, że właśnie od rodziców zależy, co wniosą w życie swoich pociec oraz jak pozytywne owoce przyniesie te 20 minut poświęconych wyłącznie dziecku. Bardzo wymowne były trzy obrazki prof. Marii Braun-Gałkowskiej, które przedstawiają zmianę hierarchii w relacjach rodzinnych. Na pierwszym obrazku pojawiła się rodzina przy stole, na drugim obrazku do rodziny wkracza telewizja, a trzeci przedstawia destrukcję rodziny, kiedy to każdy ma już swojego wirtualnego przyjaciela. Pani Ewa apelowała do rodziców, aby codziennie inwestowali w relacje rodzinne, w pogłębienie więzi poprzez poświęcenie 20 minut dziecku, 20 minut mężowi lub żonie. Namawiała, aby rodzice i dzieci wrócili do pierwotnego modelu rodziny, czyli tego z pierwszego obrazka.

Dziękujemy Ewie Katruśk za ten wyjątkowy i ciekawy wykład, a aktorkom ze Sceny Lalek „Bajka”, że w tym samym czasie przedstawiły naszym przedkolakom ulubione bajki, m.in. „Pinokio” i „Czerwonego Kapturka”.

Zbliżają się święta Bożego Narodzenia, czas, kiedy rodzina zasiada przy wigilijnym stole, śpiewa kolędy, spożywa przygotowane posiłki, dzieli się ciepłym słowem i łamie wigilijnym opłatkiem. Niech ten zwyczaj stanie się codziennością naszego rodzinnego życia.

Nauczycielki z przedszkola w Mostach k. Jabłonkowa

W krainie czarów

Czy podobają wam się świecące na domach girlandy oraz lśniące o zmroku gwiazdki, dzwonki i śnieżynki na słupach lamp ulicznych? No to wyobraźcie sobie spacer po blyszczącym milionami światełek bajkowym świecie wśród pałaców, baśniowych postaci i romantycznych świecących akcesoriów. To wszystko oferuje Lumina Park „Alicja w krainie czarów” w Pradze 6. W październiku br. rozpoczął on nowy sezon, który zakończy się w lutym przyszłego roku. Być może ktoś z was odwiedził już podobną atrakcję, bo parki iluminacji świetlnych już rok temu gościły we Wrocławiu, Poznaniu, Bydgoszczy i Lublinie. Jeśli nie, to namówcie rodziców na taki wyjazd. (sch)

• W takim pałacu każde dziecko chętnie pozuje do zdjęcia. Fot. WERONIKA ZELINKOWA

NASI MATURZYŚCI /7/

• Oto kolejne klasy, które pojawiły się na Zjeździe Absolwentów Polskiego Gimnazjum w Czeskim Cieszynie. Dziś prezentujemy roczniki 2002 oraz 2007. Zdj. J. NORBERT DĄBKOWSKI

Karolina i Ester na »Kresach«

• Ester Pyszko i Karolina Filipczyk. Fot. ARC

Karolina Filipczyk i Ester Pyszko, uczennice Polskiego Gimnazjum im. J. Słowackiego w Czeskim Cieszynie, reprezentują Polaków z Zaolzia w finale 31. konkursu recytatorskiego dla Polaków z zagranicy „Kresy” 2022, jaki w dniach 5-10 grudnia odbywa się w Białymstoku. Gala finałowa i werdykt odbędzie się jutro.

W Białymstoku zjawili się najlepsi recytatorzy z dziewięciu państw – Białorusi, Czech, Litwy, Łotwy, Kazachstanu, Gruzji, Rumunii, Ukrainy i Mołdawii. Karolina Filipczyk i Ester Pyszko na udział w „Kresach” zdecydowały się dopiero w tym roku jako uczennice Polskiego Gimnazjum im. J. Słowackiego w Czeskim Cieszynie. Przyznały, że za namową nauczycieli gimnazjum, ale też jabłonkowskiej podstawówki przyszyły, żeby spróbować sił, rozegrzeć się, jak taki konkurs wygląda, i zdobyć doświadczenia. Tym większe było dla nich zaskoczenie, kiedy okazało się, że od razu awansowały do finału.

Karolina recytowała wiersz Marii Konopnickiej „Zagubiony w cichym i samotnym lesie” oraz Kazimierza Przerwy-Tetmajera „Ta trawa, którą nikt nie kosi”. – W szkole podstawowej mówiłam wiersze, ale nigdy nie udało mi się zakwalifikować do konkursu. Nie spodziewałam się więc żadnego sukcesu – przyznała Ester. Swoim wykonaniem wierszy „Bławatek” Adama Asnyka oraz „Niepewność” Adama Mickiewicza zdobyła jednak nie tylko przychylność jurorów, ale także zachwyciła słuchaczy. Razem z Elišką Gazur, z którą uzyskała jednakową liczbę głosów, została laureatką nagrody publiczności.

– W przypadku Ester Pyszko i Karoliny Filipczyk doceniliśmy dojrzałość wykonania oraz repertuar, który będzie pasował do tego, co dzieje się w Białymstoku. Są to osoby, które – moim zdaniem – będą też potrafiły bardzo dobrze skorzystać z odbywającej się tam warsztatów – wyjaśnił w rozmowie z „Glosem” w czasie eliminacji w Czeskim Cieszynie 16 listopada Mariusz Orzełek, reprezentujący organizatora konkursu, Oddział w Białymstoku Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. (szb)

REKLAMA

Zjedz u nas lub zamów koryto na święta

Przedświąteczny okres kupowania prezentów oraz niższe od czeskich ceny w Polsce sprawiają, że coraz częściej wyruszamy po sprawunki za granicę, do Cieszyna. Chodzenie po sklepach jest jednak czynnością nużącą i czasochłonną. W efekcie tego po dwóch, trzech godzinach zaczynamy odczuwać głód. Co wtedy? Odpowiedź jest prosta: Karczma u Gazdy przy ul. Stawowej 20 w Cieszynie.

Karczma u Gazdy to nowoczesna, rodzinna restauracja, która półtora roku temu przeszła gruntowny remont. Zadbali o to nowi właściciele, którzy postanowili dać tej dawniej kulturowej gospodzie w Cieszynie nowego ducha, nowe życie i nową szansę. To udało im się w stu procentach. Stworzyli miejsce na miarę XXI wieku, a przecież tętnące tradycją. Przekonuje o tym wystrój restauracji oraz oferowane menu, które zadowoli zarówno gości preferujących tradycyjne smaki kotleta schabowego i kiszonicy kapusty, jak i miłośników dań niebanalnych czy wręcz zaskakujących pomysłowością kucharza.

– Każda serwowana przez nas potrawa przygotowana jest ze świeżych produktów. Nie zamrażamy mięsa, codziennie kupujemy świeże, bo tylko takie smakuje naszym klientom najlepiej – przekonuje właścicielka Karczmy u Gazdy Małgorzata Kunc. O komfort i żółdki gości dba wspólnie

z mężem i synem. Ich osobiste zaangażowanie w restauracji jest gwarancją tego, że każdy, kto tutaj zajrzy, zostanie potraktowany w sposób profesjonalny i z iscie polską gościnnością wyrażającą się słowami „czym chata bogata, tym rada”.

Do Karczmy u Gazdy można wpaść prosto z zakupów, ale też zamówić z wyprzedzeniem stolik czy całą salę bankietową. W jej klimatycznym wnętrzu musi się udać każda impreza! Zarówno rodzinna, jak i firmowa. – Organizujemy chrzciny, urodziny, złote wesela,

spotkania oplatkowe firm, organizacji i stowarzyszeń. Cieszą się, że ludzie czują się u nas jak u siebie w domu i chętnie wracają do nas – podkreśla pani Małgorzata.

Inną opcją, również atrakcyjną dla klientów, jest zamówienie jedzenia wprost do domu. Nie każda okoliczność sprzyja bowiem wyjściu do restauracji. Najlepszym tego przykładem są

czej niż przy rodzinnym stole i domowej choince. Dla gospodarzy, które już kilka dni wcześniej dwoją się i troją w kuchni, takie koryto to nieoceniona pomoc. A możliwości jest kilka:

- **KORYTO JĘDRYSA** z roladą wieprzową, roladą drobiową faszerowaną szynką i serem, roladą faszerowaną serem camembert i boczkami, kotлетem schabowym i oscypkami.
- **KORYTO GAZDY** z kotлетem schabowym, szaszłykiem drobiowym, golonką wieprzową, karczkiem z grilla, pieczonymi ziemniakami i dramstkiem
- **KORYTO BIESIADNE** z krupnikiem, kiełbasą grillowaną, golonką wieprzową, karczkiem z grilla, żeberkiem i pierogami ruskimi

Każde z oferowanych koryt można zamówić już nawet dla 4-8 osób. Choć, oczywiście, jest też możliwość zwiększenia wprost do domu dużo większych zestawów.

święta Bożego Narodzenia, których nie wyobrażamy sobie in-

Karczma u Gazdy, Stawowa 20, Cieszyn, tel. 0048 510 535 676, www.karczmaugazdy.pl

Artykuł sponsorowany GŁ-744

Farmazon Józka Szymeczka

Zwielkim niedowierzaniem i niesmakiem przeczytałem w piątkowym (2 grudnia) wydaniu „Głosu”, co o nas – emerytowanym senatorze Jerzym Cienciale i mojej osobie – sądzi pan Józef Szymeczek. Wg wiceprezesa Kongresu Polaków w RC interesuje mnie przede wszystkim Stonawa i region, natomiast – nie prezentuję się jako polityk polski. „Po owocach ich poznać” – mówi Biblia. Ludzi poznajemy lepiej po ich czynach, niż po słowach.

Dlatego przypomnę, że w latach 2005-2006 miało nie być dotacji na wydawanie „Głosu”. Gdybym nie zajął się tą sprawą, pan Szymeczek nie miałby już może komu dać wywiadu, gdyż istnienie ukazującej się od 77 lat gazety było zagrożone. Dzięki moi inicjatywy ustawodawczej absolwencji studiów prawniczych w Polsce nie musieli już zdawać dawniej wymaga-

nych egzaminów w RC, by móc pracować w swoim zawodzie. Tak samo lekarze. Udało się też obniżyć limit dzieci dla szkolnictwa mniejszościowego, dlatego mamy placówki edukacyjne z polskim językiem nauczania nawet w małych gminach. Do tego wiele, wiele spotkań, negocjacji, ale też np. prezentacja naszej kultury w Pradze. Ostatnio na moje zaproszenie w Ogradach Waldstejskich zatańczyli i zaśpiewali nasi „Suszanie”. Pragnę przypomnieć, że będąc ponad 30 lat wójttem Stonawy służyłem wszystkim obywatelom bez względu na ich pochodzenie,

wyznanie, wiek, przekonania. Wskrzesałem szkolnictwo stonawskie, w tym również polskie.

Być może pan Szymeczek nie uświadamia sobie, że senator Republiki Czeskiej nie może być przedstawicielem jednej z mniejszości w czeskim Senacie. Senator składa ślubowanie: „Przyrzekam na swój honor, że będę wykonywał swój mandat w interesie wszystkich ludzi i zgodnie z najlepszą wiedzą i sumieniem”. A więc wszystkich ludzi, nie tylko tych narodowości polskiej.

Dodam tylko, że jest mi niezmiernie przykro z zaistniałej sytuacji, gdyż w trakcie wielu spotkań Józek Szymeczek raczej zawsze mi dziękował za zaangażowanie i ani razu nie przekazał mi żadnych zastrzeżeń.

Panu Szymeczce i wszystkim szanownym czytelnikom „Głosu”, ich rodzinom, składam życzenia spokojnego Adwentu i błogosławionych świąt Bożego Narodzenia.

Andrzej Feber, senator, wicewójt Stonawy

Z REDAKCYJNEJ POCZTY

Zrobiło się świątecznie

Po dwuletniej przerwie spowodowanej koronawirusem Miejscowe Koło PZKO w Boguminie-Skrzeczoniu zorganizowało w pierwszą sobotę grudnia Jarmark Świąteczny, który odbył się w Domu PZKO. Ponad 10 wystawców – członków koła, przedsiębiorców prywatnych, sympatyków skrzeczńskiego koła oraz pobliskich organizacji i szkół zaprezentowało różnorodną ozdobę i upominki bożonarodzeniowe. Do nabycia były także stroiki świąteczne, miód oraz produkty miodowe. Dużym powodzeniem cieszyła się wystawa szopek bożonarodzeniowych. W stoisku skrzeczńskiego koła były do dyspozycji między innymi książki

kucharskie Franciszka Bałona: „Opowiadania o gotowaniu” i „Opowiadania o pieczeniu”. Dla kilkuset zwiedzających ze Skrzeczonia i okolicznych pęzetkaowskich kół i miejscowości przygotowano smaczny poczęstunek – ciastka, kawę, gorący barszcz i bigos, które serwowali członkowie Klubu Młodych i Klubu Kobiet. Podczas imprezy nie zabrakło muzyki świątecznej oraz świątecznego rodzinnego nastroju. Zadowolonych gości już teraz zaproszono na Jarmark Wielkanocny, który w skrzeczńskim Domu PZKO odbędzie się 25 marca 2023 roku.

(D.G.)

• Na Jarmarku Świątecznym w Boguminie-Skrzeczoniu każdy znalazł coś dla siebie. Fot. TADEUSZ GUZTUR

pre-teksty i kon-teksty /243/

Krzysztof Łęcki

Okruchy mundialu

IPrzedmam: nie będzie to felieton o mundialowych dokonaniach reprezentacji Polski. O nich przeczytać będzie można zresztą jeszcze długi czas. I to nie tylko w działach sportowych gazet czy internetowych portalach. W wielu innych, również poczytnych miejscach – również. No cóż się dziwić, w futbolu odbija się wszak współczesny świat. Mundial to zatem dobry pretekst do tego, by się (po)nowoczesnemu światu przyrzec. Ponieważ felieton to – w moim przypadku – około 6000 znaków (ze spacjami), więc, naturalnie, przyrzec się tu zaledwie fragmentom oświetlanego stadionowymi jupiterami „światka futbolu”. Milijon – to imię znawców futbolu. Przyjmuję zatem, że jeśli choć trochę się znam, no to się wypowiem.

II

Czytam w „Piłce Nożnej”, że aż 137 piłkarzy drużyn narodowych grających na mundialu w Katarze urodziło się w innym kraju, niż reprezentuje. „Homogeniczne” pozostają tu tylko reprezentacje – Arabii Saudyjskiej, Argentyny, Brazylii i Korei Południowej... Ale ciekawy jest także inny rozkład – otóż tylko kadyjski piłkarz Kataru, Senegalu i Arabii Saudyjskiej wybrane zostały wyłącznie z graczy grających w ekstraklasie tych krajów. I proszę nie żartować, że gdzieś indziej by ich nie chcieli. Proszę sobie raczej przypomnieć radość Polaków po pokonaniu tego – zdawałoby się – tak egzotycznego uczestnika mundialu, jak Arabia Saudyjska. Lzy Roberta Lewandowskiego po strzeleniu Saudyjskiemu gola. I wdzięczno-

ści, że dzięki ich sportowej postawie Polska doczłogała się do 1/8 finału. Na drugim biegunie znalazłaby się w tej wyliczance Argentyna – w mundialowej kadrze tego kraju znalazł się ledwie jeden przedstawiciel rodzimej ligi, był nim trzeci bramkarz. No i jest jeszcze Anglia, w której szeregach grał tylko jeden przedstawiciel ligi innej niż Premier League, był nim czołowy przedstawiciel nowej generacji futbolistów Albionu, Jude Bellingham, na co dzień kopiący piłkę w niemieckiej Bundeslidze. Dokładnie na odwrót jest w przypadku Serbii i Ghany – w ich mundialowych kadrach zmieściło się po jednym graczem rodzimych lig piłkarskich. Śladowo przedstawiciele rodzimych lig znaleźć można w drużynach narodowych Danii (2 piłkarzy), Kamerunu (2), Brazylii (3), Walii (3), Polski (3), Maroka (3), Urugwaju (3), Tunezji (4), Australii (4) i – niektórych to pewnie zdziwi – Francji (4), Belgii (4), Szwajcarii (4), Japonii (5) i Portugalii (5). Przypomnę, że kadry zespołów narodowych występujących na mundialu liczyły 26 zawodników. Czy podane wyżej składy kadr narodowych nie robią wrażenia jakiegoś miszmaszu? Czegoś jak kogel-mogel? Czy piłka nożna będzie (jest?) w tym aspekcie trendsetterem tego, co dzieje się we współczesnym świecie? I co z tego trendu wynika? Aha, kiedyś jeden z braci Boetangów (Jérôme) reprezentował Niemcy, gdy drugi (Kevin-Prince) Ghana. Na mundialu w Katarze jeden z braci Willimasów (Nico) reprezentował Hiszpanię, gdy drugi – (Inaki), Ghana. No cóż, świat się nie tylko zmienia, on dzisiaj wiruje jak ruletka.

III

Dalej. Na jednej z konferencji prasowych brazylijski dziennikarz – przytaczając katastroficzne statystyki (posiadanie piłki, strzały na bramkę) reprezentacji Polski w meczu z Albicelestes – wypowiedział Michniewiczowi, że Polacy awansowali do dalszych mundialowych gier tylko dzięki sportowej postawie Arabii, która nie pozwoliła Meksykowi strzelić sobie trzeciej bramki. Polski selekcjoner, który pomylił narodowość dziennikarza, odpowiedział rezolutnie: „My pomogliśmy sobie sami. Wy nie potrafiliście nawet wygrać z Arabią Saudyjską (Argentyna w meczu otwarcia przegrała 1:2). I te pańskie liczby na nic się zdają. Dlatego moja odpowiedź jest krótka, ale treściwa – gra się na bramki, a nie na posiadanie (piłki). Oczywiście chcielibyśmy mieć 500 podań i wymienić ich jak najwięcej, ale nie udało nam się tego zrobić. Ale my z Arabią wygramyśmy, a wy przegraliście. Może częściej powinniście z nią grać”. Nie do końca rozumiem, o co chodzi Michniewiczowi, gdy doradza Argentynie, by częściej grała z Arabią. Może ktoś żyłszy mił podpowie? Zgadzam się jednak z nim, że liczby nie znaczą („Mecz wygrywa drużyna, która strzeliła jedną bramkę więcej”). Ale styl w jakim się gra coś jednak znaczy – wreszcie styl to człowiek. W tym przypadku – ten człowiek to Michniewicz.

IV

Dalej. Piłkarski geniusz sprzed ponad pół wieku, Garrincha po zdobyciu przez Brazylię tytułu mistrza świata w roku 1958, żartował z wygranego przez jego drużynę meczu finałowego ze Szwecją (5:2): „Nie takie mecze wygrywałem już na

ulicach i podwórku!”. Dzisiejsi piłkarze to w coraz większym stopniu produkt klubowych akademii, więc coraz mniej wiedzą o radości goli strzelanych „na placu”. No cóż, świat się zmienia. I to bardzo szybko. Tak ujął tę zmianę piłkarz, który strzelił w finałach mistrzostw świata najwięcej bramek (16 goli) i zdobył najwięcej mundialowych medali (jeden złoty, jeden srebrny, dwa brązowe – razem cztery; król strzelców mundialu 2006), Miro Klose: „Futbol, w którym dorastałem – już go nie ma. Dziś wszyscy troszczą się o samochody, buty z ich nazwiskami i własny wizerunek. Dla mnie liczył się tylko futbol. Nic więcej”. Mam przed sobą książkę Ronald Renga „Miro. Oficjalna biografia Mirosława Klose” (Poznań 2019). Nie wiem, czy gwiazda Bayernu Monachium i obecnej reprezentacji Niemiec Jamal Musiala (rocznik 2003) doczekał się już tego typu publikacji, pewnie tak. A jeśli nie, to pojawi się taka publikacja już za moment. Na pewno za to doczekał się książeczki o sobie – mniej znany niż Musiala – polski talent piłkarski Kacper Kozłowski. Ten młodzieńcy zawodnik niczego jeszcze nie dokonał, gra w drużynie piętąjącej się po dołach holenderskiej ekstraklasy, ale – powiadają – ma potencjał, rękę... Tak bardzo nastawiony na przyszłość jest dzisiejszy świat – dlatego tak łatwo przyznaje się dzisiaj status piłkarskiej legendy. Te „legendy” mają zresztą zwykle trwałość mydlanej bąbelki.

V

Tak, toczy się świat i piłkarski światek. No cóż, piłka jest okrągła, okrągłatka jak ziemski glob. To przypadek? Nie sądzę...

Wojownicy czasu.

Szary ich strój, czyli Legiony w Warszawie 1916

Sobota 10 grudnia, godz. 6.30

PIĄTEK 9 GRUDNIA

6.00 Polonia 24 **6.30** Zakochaj się w Polsce. Śladami Marii Konopnickiej **7.00** Wojciech Cejrowski – bosy przez świat. Rozum **7.30** Pytanie na śniadanie **10.35** Panorama kraj **10.45** Pytanie na śniadanie **11.05** Zoom Polonii **11.10** Australia Express **11.30** Ja to mam szczęście! (s.) **12.00** Wiadomości **12.15** M jak miłość (s.) **14.00** Szansa na sukces. Opole 2023. Piotr Cugowski **15.00** Wiadomości **15.20** Bajki naszych rodziców. Bolek i Lolek w Europie **16.00** Ja to mam szczęście! (s.) **16.30** Na sygnale (s.) **17.00** Telexpress **17.20** Zakochaj się w Polsce. Śladami Jakuba Fontany **17.55** Przystanek Ameryka **18.10** Olá Polonia **18.30** Informacje kulturalne **18.45** Czym żyje świat **19.05** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **19.30** Wiadomości **19.50** Na dobre i na złe (s.) **20.40** Program rozrywkowy **21.35** Apetyt na miłość (s.) **21.55** Zoom Polonii **22.05** Polonia 24 **22.35** Nad Niemnem (s.).

SOBOTA 10 GRUDNIA

6.00 Polonia 24 **6.30** Wojownicy czasu. Szary ich strój, czyli Legiony w Warszawie 1916 **7.05** Giganci historii. Jan Zamojski (teleturniej) **7.55** Pytanie na śniadanie **12.00** Zoom Polonii **12.10** Dziewczyna i chłopak. Oliwa do ognia **13.05** Okrasa lamie przepisy **13.35** Magiczne Podhale z Sebastianem Karpielcem-Bulecką **14.05** Na dobre i na złe (s.) **15.00** Kabaret. Super Show Dwojki 3 (pr. roz.) **16.00** Kulturalni PL **17.00** Telexpress **17.20** M jak miłość (s.) **18.10** Program rozrywkowy **18.40** Informacje kulturalne **18.55** Zoom Polonii **19.00** Msza święta w intencji ofiar katastrofy smoleńskiej **20.15** Wiadomości **20.30** Stulecie Winnych 4 (s.) **21.25** Trójkąt bermudzki **23.30** Polacy to wiedzą! (teleturniej).

NIEDZIELA 11 GRUDNIA

6.00 Gwiazdociąg TVP Rozrywka. Polska poezja w piosence **6.35** Wojna domowa (s.) **7.55** Pytanie na śniadanie **11.10** Zoom Polonii **11.20** Powroty **11.40** Misja Zambia. Ktoś nad tym czuwa **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.50** Słowo na niedzielę **13.00** Transmisja mszy świętej z parafii Bożego Ciała w Warszawie **14.15** Wojna domowa (s.) **15.00** Wojciech Cejrowski – bosy przez świat **15.30** Polacy to wiedzą! (teleturniej) **15.55** Zoom Polonii **16.00** 20. Konkurs Piosenki Eurowizji dla Dzieci – Erywań 2022 **18.35** Co dalej? O tym mówi świat **19.10** Informacje kulturalne **19.25** Zoom Polonii **19.30** Wiadomości, pogoda, Informacje kulturalne **18.45** Czym żyje świat **19.05** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **19.30** Wiadomości **19.50** Na dobre i na złe (s.) **20.40** Program rozrywkowy **23.25** Słownik polsko@polski.

PONIEDZIAŁEK 12 GRUDNIA

6.00 Polacy to wiedzą! (teleturniej) **6.30** Byłem głodny – dalsie mi jeść **6.50** Rok 1982. Kalendarium **7.00** Okrasa lamie przepisy. Domo- we keczupy **7.30** Pytanie na śniadanie **10.35** Panorama kraj **10.40** Pytanie na śniadanie **11.10** Przystanek Ameryka **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Wiadomości **12.15** Stulecie Winnych 4 (s.) **13.05** Ojciec

Mateusz 28 (s.) **14.00** Wirtuoz V4+. Międzynarodowy talent show 2022 **16.00** Leśniczówka (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Telexpress **17.20** Słownik polsko@polski **17.55** INFO V4+ **18.15** Polacy światu **18.30** Informacje kulturalne **18.45** Czym żyje świat **19.05** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **19.30** Wiadomości, pogoda, sport **20.20** Ludzie i bogowie. Kuzyn diabła (s.) **22.05** Polonia 24 **22.35** 100 pytań do... Wandy Rutkiewicz **23.15** Zezem. Pęd do wiedzy **23.30** Leśniczówka (s.).

WTOREK 13 GRUDNIA

6.00 Polonia 24 **6.30** Pożyteczni. pl **7.00** Co dalej? **7.30** Pytanie na śniadanie **10.35** Panorama kraj **10.45** Pytanie na śniadanie **11.10** INFO V4+ **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Wiadomości **12.15** Ludzie i bogowie. Kuzyn diabła (s.) **14.05** Giganci historii **15.15** Przyjaciele Misia i Margolci. Przygoda na pustyni **16.00** Leśniczówka (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Telexpress **17.20** Studio Wschód **17.55** Nad Niemnem (mag.) **18.10** Studio Lwów **18.30** Informacje kulturalne **18.45** Czym żyje świat **19.05** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **19.30** Wiadomości **19.50** Ojciec Mateusz 13 (s.) **1.30** Apetyt na miłość (s.) **22.05** Polonia 24 **22.35** Stan wojenny. Nie byliśmy sami **23.35** Leśniczówka (s.).

ŚRODA 14 GRUDNIA

6.00 Polonia 24 **6.30** Australia Express **6.45** Powroty (mag.) **7.00** Qulszol - kulinarne potyczki **7.30** Pytanie na śniadanie **10.35** Panorama kraj **10.45** Pytanie na śniadanie **11.10** Studio Lwów **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Wiadomości **12.15** Ojciec Mateusz 13 (s.) **14.00** Taksówkarz - cichy bohater **14.15** Wiadomości **15.20** Animowanki. Rodzina Treflików 4 **15.40** Nela Mała Reporterka. Oko w oko z lampartem morskim **16.00** Leśniczówka (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Telexpress **17.20** Życie to jest być **17.55** Kierunek Zachód **18.10** Magazyn z Wysp **18.30** Informacje kulturalne **18.45** Czym żyje świat **19.05** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **19.30** Wiadomości **19.50** Pensjonat nad rozlewiskiem (s.) **21.35** Docent H. **22.05** Polonia 24 **22.35** „Serce pali się raz” - śpiewa Zdzisława Sośnica **23.30** Leśniczówka (s.).

CZWARTEK 15 GRUDNIA

6.00 Polonia 24 **6.30** Słownik polsko@polski **7.00** Co dalej? **7.30** Pytanie na śniadanie **7.45** Pytanie na śniadanie **11.10** Nad Niemnem (mag.) **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Wiadomości **12.15** Pensjonat nad rozlewiskiem (s.) **14.00** L jak Laskowik, T jak TEY (pro. rozr.) **14.45** Dzień z telewizją - 70 lat minęło, czyli podróz po historii TVP **15.00** Wiadomości **15.20** Bajki naszych rodziców. Mały pingwin Piłk-sport **15.40** Ojciec Mateusz 28 (s.) **21.15** Ostatni prom **22.50** Program rozrywkowy **23.25** Słownik polsko@polski.

Nagrody »Semper Fidelis«

W Warszawie odbyła się 5 grudnia uroczysta gala wręczenia nagród Instytutu Pamięci Narodowej „Semper Fidelis”. Podczas uroczystości zostały ogłoszone nazwiska laureatów IV edycji Nagrody „Semper Fidelis”, przyznawanej za prowadzenie działalności na rzecz upamiętniania dziedzictwa Kresów Wschodnich. Tegoroczną edycję objął patronatem honorowym Prezes Rady Ministrów RP Mateusz Morawiecki.

Podczas wręczenia nagród prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki podkreślił znaczenie Kresów dla polskiej kultury, tożsamości i historii.

– Choć ten termin zmienił się politycznie, geograficznie, administracyjnie, i przed wiekiem XIX i w wieku XX, to jak bardzo mylą się ci, którzy przywiązani są do encyklopedycznej definicji Kresów, w której czytamy, że jest to skraj państwa, są to tereny znajdujące się na skraju państwa bądź model – dla nas Polaków – minionej polskości, minionej rzeczywistości. Tak nie jest z wielu przyczyn, bowiem mówimy o Kresach, które stały się zasadniczą częścią naszego dzisiejszego świata, naszej dzisiejszej Polski także w XXI wieku – stwierdził na gali Nawrocki.

Do laureatów serdeczne słowa skierowała również Marszałek Sejmu RP, Elżbieta Witek. Lista w jej imieniu odczytał zastępca Szefa Kancelarii Sejmu, Christian Młynarek. – Mimo 60 lat zakazu mówienia

• Uroczysta gala wręczenia nagród Instytutu Pamięci Narodowej „Semper Fidelis”. Fot. IPN/MIKOŁAJ BUJAK

Laureaci IV edycji nagrody „Semper Fidelis”

Alwida Bajor

polska dziennikarka, publicystka, tłumaczka i reżyserka radiowa działająca na Litwie

hm. Jarosław Górecki

z Hufca ZHP Zgierz im. Wojska Polskiego, wieloletni komendant letnich obozów harcerskich na Wołyniu

Wiesław Kapel

wójt gminy Lubaczów

Stowarzyszenie Rodzina Ponarska

którego celem jest upamiętnianie polskich obywateli zamordowanych przez niemieckich okupantów i ich litewskich kolaborantów w latach 1941-1944 w Ponarach pod Wilnem

Miroslaw Rowicki (1953-2020)

założyciel i wieloletni redaktor naczelny „Kurier Galicyjski”, nagrodę odebrała wdowa po nim Wiesława Korczak-Rowicka.

Janusz Bittmar

Mistrz RC zaprezentuje się w Bośni i Hercegowinie w najbliższym składzie, w tym także 43-letnim bramkarzem Martinem Galią. Doświadczenie procentowało również w ekstraklasowej konfrontacji z Maloměřicami. Szczyptorniści Banika rozpoczęli zawody w ostrożnym stylu, jak gdyby błędząc myślami już w Bośni i Hercegowinie. Od 15. minuty sytuacja na parkiecie zrobiła się jednak dla mistrza RC na tyle komfortowa, że pozostała część spotkania zdominowały pucharowe kalkulacje.

Bolecki, historyk, krytyk literacki i scenarzysta. Wyróżnienie jest wyrazem docenienia odwagi badawczej w dążeniu do prawdy oraz obiektywne ukazanie życia i twórczości Józefa Mackiewicza, jednego z najwybitniejszych pisarzy emigracyjnych.

Galę wręczenia nagród zwiędził koncert piosenek stworzonych przez Mariana Hemara.

„Kurier Galicyjski”/IPN/UKRAINA/POLSKA

Oświadczenie zarządu Federacji Mediów Polskich na Wschodzie

Redakcje zrzeszone w Federacji Mediów Polskich na Wschodzie w swoich krajach zamieszkania są beneficjentami działań Fundacji Wolność i Demokracja jako operatora środków przeznaczonych na finansowanie mediów lub jako inicjatora przedsięwzięć i projektów skierowanych do mieszkańców naszych krajów, zarówno tych o polskiej narodowości lub pochodzenia, jak też wszystkich innych narodowości.

Z konkretnych inicjatyw, budujących więzi z Polską i jej dobry wizerunek, wymienić można zaangażowanie w pomoc uchodźcom wojennym z Ukrainy oraz ofiarom rosyjskiej agresji na terytorium Ukrainy, dyktando z języka polskiego, Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych, wspieranie społeczeństwa obywatelskiego na Białorusi oraz inne inicjatywy. Ogromnie doceniamy działalność Fundacji Wolność i Demokracja oraz realizowane przez nią programy, które od lat przyczyniają się do krzewienia wiedzy o Polsce, jej historii i kulturze. Uznajemy też działalność nie tylko popularzytarską, ale też dla kształtowania tożsamości narodo-wej wśród Polaków mieszkających za granicą. Fundacja Wolność i Demokracja pomaga Polakom w wielu krajach świata, od Wschodu aż po Zachód. Realizuje szereg inicjatyw społecznych i edukacyjnych, które

mają istotny wpływ na rozwój środowisk lokalnych w wielu miejscach na świecie.

Działania Fundacji zdecydowanie przyczyniają się do budowy społeczeństwa obywatelskiego w wielu miejscach Europy i innych kontynentów. Na szczególne uznanie zasługują także szereg projektów edukacyjnych, jakie od kilkunastu lat prowadzi Fundacja na Wschodzie. Dzięki nim Polacy na Wschodzie, w tym przede wszystkim dzieci i młodzież, otrzymują szansę na lepsze życie, możliwość wyboru kraju, z który wiąże swoją przyszłość. Nie mamy wątpliwości, że Fundacja w wymierny sposób przyczynia się do kształtowania ich oraz naszej wspólnej przyszłości. Jednym z najważniejszych celów, jaki stawia sobie Fundacja Wolność i Demokracja, jest budowanie poczucia łączności z ojczyzną wśród Polaków mieszkających w wielu zakątkach świata. Mamy przekonanie, że działania

Fundacji mają o wiele szerszy wymiar. W niezaprzeczalny sposób wpływają na rozwój społeczeństwa pod każdą szerokością geograficzną i pozwalają na budowanie lepszego jutra w poczuciu solidarności. Korzyści, jakie płyną z działań Fundacji, mają charakter uniwersalny – są znaczące nie tylko dla Polaków i Polonii, ale również znacząco przyczyniają się do budowy więzi Polaków z krajami zamieszkania oraz dobrego wizerunku Polski z tych krajach.

Okoliczności jawnej rosyjskiej agresji militarnej wobec Ukrainy czy totalitaryzacji Białorusi przez reżim Aleksandra Łukaszenki były też próbą kompetencji osób tworzących Fundację – próbą, naszym zdaniem, która pokazała, że Fundacja Wolność i Demokracja działa w sytuacjach krytycznych i nieprzewidywalnych, skutecznie realizując swoją misję.

Zarząd Federacji Mediów Polskich na Wschodzie

SPORT

Z zaolziańskiej sielanki do bałkańskiego piekła

Burzliwa atmosfera na Bałkanach, spotęgowana skromną zaliczką Banika Karwina z pierwszego meczu (22:18), szykuje się jutro na parkiecie RK Gračanica w rewanżu 3. rundy Pucharu EHF w piłce ręcznej mężczyzn. Za sprawdzian generalny przed sobotnią pucharową walką posłużył środowy pojedynek 17. kolejki Chance Ekstraligi, w którym karwiniacy bez większych kłopotów uporali się nad Olzą z Maloměřicami 27:22.

żowych rozgrywek, nie wspominając o poziomie szczyptorniaka granego w Lidze Mistrzów – dodał.

Michał Bruna, trener i prezydent Banika Karwina, walczy w tym sezonie z zespołem na trzech frontach. Rozgrywki Chance Ekstraligi, rodzimego pucharu oraz Pucharu EHF wymagają poświęcenia i zaangażowania całego sztabu. Mniej emocjonujące mecze, jak właśnie środowy z Maloměřicami, można było potraktować na większym luzie. W sobotę na parkiecie RK Gračanica będzie na pewno bardzo gorąco, a gospodarze nie sprzedadzą tanio skóry.

– Do Bośni i Hercegowiny pojedziemy z czterobramkową zaliczką z pierwszego meczu. Liczę na burzliwą atmosferę, typową dla bałkańskiego szczyptorniaka. To będzie zupełnie inne spotkanie, niż w naszej hali – zaznaczył szkoleniowiec. Kibice RK Gračanica słyną z głośnego dopingu, o czym przekonali się karwiniacy tydzień temu w swojej hali. Nawet czterdziestosiobowa grupa bałkańskich kibiców potrafiła momentami przekrzywić fanów gospodarzy.

Atuty, które procentowały w pierwszym spotkaniu, Banik chce wspomnieć. Nawet gdyby była szansa zagrać ponownie w Champions League, to nie dysponujemy odpowiednim zapleczem, halą przystosowaną do wymogów tak presti-

• Doświadczenie bramkarza Martina Gali może okazać się kluczowe również w rewanżu. Fot. hcb-karwina

CHANCE EKSTRALIGA

KARWINA – MALOMĚŘICE 27:22

Do przerwy: 16:7. Karwina: Mira, Brychlec – Siročák 2, Růža 7, Patzel 1, Plaček 2, Fulnek 3, Harabiš 3/1, Solák 3, Skalický, Široký 1, Nantl 3, Ptáčník 2, Krawczuk, Franc.

Lokaty: 1. Pilzno 31. 2. Lowosice 28. 3. Karwina 26 pkt. W następnej kolejce: Jičín – Karwina (czwartek, 19.00).

mosferze, zna od podszewki. W ofensywie pazury ostrzy sobie na rywala Dominik Solák, który w pierwszym meczu z ośmioma celnymi trafieniami należał do najlepszych strzelców Banika. Siły, zaoszczędzone w środę w Chance Ekstralidze, chciałby wykorzystać środkowy Jonáš Patzel, który w pierwszym meczu 3. rundy Pucharu EHF był pilnowany przez rywala bardzo pieczołowicie.

Michał Bruna ma w zanadru kilka wariantów, jak poprowadzić jutrzejszą partię szczyptorniaka w bałkańskim piekle. O tym, czy mistrz RC awansuje do kolejnej rundy, przekonamy się w sobotę wieczorem. Na miejsce wydarzeń karwiniacy wyruszyli już wczoraj wieczorem klubowym autokarem. Początek spotkania o godz. 18.00.

Ćwierćfinały czas zacząć

Po odpadnięciu reprezentacji Polski w Katarze, bez pompowania balonika podchodzimy do ćwierćfinałowej fazy piłkarskich mistrzostw świata. W 1/4 finału mundialu zapowiadają się znakomite spektakle, o czym przekonamy się na pewno już dziś. Na pierwszy ogień w piątek: Chorwacja – Brazylia (16.00), Argentyna – Holandia (20.00). W sobotę dwa kolejne mecze ćwierćfinałowe: Maroko – Portugalia (16.00), Anglia – Francja (20.00). Półfinały zaplanowano na 13 i 14 grudnia. Polscy piłkarze mundial w Katarze obejrzą już tylko przed hotelowymi telewizorami, w czasach, które zafundowali sobie po przegranej z Francją w 1/8 finału. (jb)

GŁOS EKSPERTA

JAN GOMOLA

trener młodzieżowych drużyn

Spartaka Jabłonków,

nauczyciel

wychowania

fizycznego

w PSP

im. Henryka

Sienkiewicza w Jabłonkowie

Wszystkie mecze ćwierćfinałowe wyglądają atrakcyjnie, ale osobście najmocniej wyczekuję sobotniego starcia pomiędzy Anglią a Francją. Dla mnie Anglia to faworyt tych mistrzostw i chciałbym, żeby pokonała Francję, tym bardziej że jestem wielkim fanem brytyjskiego futbolu. Francuzi pokazali w meczu z Polską, że w defensywie nie są aż takim monolitem. W Katarze podoba mi się też gra Portugalczyków, którzy zdumnieją Szwajcarów i myślę, że wygrają też z sensacją turnieju, reprezentacją Maroko.

W poprzednim piątkowym wydaniu gazety zamieściliśmy ostatnie pytanie konkursowe dotyczące historii mundialów. Do zagadki była trzecia piłka Al Rihla. Nagrodę otrzymuje Karina Jursa z Grodka. Prawidłowa odpowiedź brzmiała: bramki dla Polski na mundialu w Korei Płd. i Japonii 2002 zdobyli E. Olsadebe, P. Kryszalowicz i Marcin Żewłakow

Uwaga sportowcy!

W dniach 18-21 grudnia w Wiśle odbędą się dwie imprezy skierowane do polonijnych sportowców: Polonijny Festiwal Nordic Walking oraz II Międzynarodowe Polonijne Mistrzostwa w Narciarstwie Biegowym. Udział sportowców z Zaolzia koordynuje PTTs „Beskid Śląski”.

Jak poinformowali organizatorzy ze Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, uczestnicy finansują tylko dojazd do Wisły, resztę kosztów pokrywa organizator. Rejestracja uczestników oraz wszelkie dodatkowe informacje są dostępne na stronie www.wspolnota-polska.org.pl. Można się też skontaktować z wiceprezesem PTTs „BS” Arnoldem Sikorą – tel. 736 626 830. (jb)

Dogmaraton – to brzmi dumnie

• Zwycięskie podium dogmaratonu w kategorii kobiet i mężczyzn. Fot. ARC organizatorów

W minioną sobotę w Gutach uczestnicy zawodów „Beskidzki Winter Dog Race” przekonali się na własnej skórze, że faktycznie, można być dumnym ze swojej postawy w wyścigu, ale przede wszystkim oklaskami na stojąco warto podziękować swojemu czworonożnemu towarzyszywi na trasie. Równe tempo psa, bez dłuższych postojów, jest bowiem kluczowe w tej konkurencji biegowej. Zawody w Gutach były ósmym i zarazem ostatnim akcentem se-

zonu 2022 w ramach Mistrzostw RC w Dogmaratonie. W wyścigu wzięło udział 125 biegaczy z całej Republiki Czeskiej. Trasa została podzielona na dystans „short” i „maraton”, zgodnie z filozofią mistrzostw skierowanych zarówno do wyczynowych, jak też amatorskich biegaczy. Na najdłuższym dystansie maratonu triumfował Jiří Benda z Będowic Górnych, który linię mety przeczał ze swoim psem w czasie 2:55,10.

Wśród kobiet najlepiej spisała się w maratonie Monika Březinova, również w bardzo efektownym stylu – 4:00,03. Rekord trasy w kategorii „short” pobili Šimon Černý – 1:47,37, najszybszą zawodniczką na krótszym dystansie 24 km była Barbora Havlíčková – 2:27,42.

– Tym razem pogoda była przyjazna dla wszystkich. W odróżnieniu od zeszłego roku, śniegu na trasie było jak na lekarstwo, warunki dla zawodników i psów były więc prawie idealne – powiedział „Głowski” w imieniu organizatorów Michael Tomanek.

W klasyfikacji generalnej mistrzostw RC zwyciężyli Jiří Benda, dla którego był to debiutancki sezon, oraz Lenka Chmelářova (Blažovice k. Brna). Chmelářova wróciła na zwycięską drogę, po raz pierwszy triumfowała bowiem w sezonie 2020. (jb)

Odszedł Wielki Szu

W środę w domu w Krzewencie w województwie kujawsko-pomorskim zmarł Jan Nowicki, jeden najwybitniejszych polskich aktorów teatralnych, filmowych i telewizyjnych. Miał 83 lata. Zagrał niemal 200 ról w teatrze telewizyjnym i filmowym, m.in. w „Niepochowanym”, „Wielkim Szu”, „Magnacie”, „Spirali” i „Sanatorium pod Klepsydrą”. Przez ponad 30 lat był aktorem Starego Teatru w Krakowie, gdzie zagrał dziesiątki ról, a jego kreacje Stawrogina w „Biesach”, Rogożyna w

„Nastazja Filipownej”, Artura w „Tan-gu” czy księcia Konstantego w „Nocy listopadowej przeszły” do historii polskiego teatru. Widzowie zapamiętali go także dzięki filmowym rolom w „Panu Wołodjowski” i „Sztosie”.

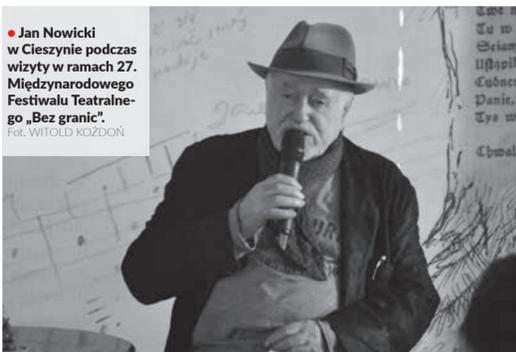
Urodził się 5 listopada 1939 r. w miejscowości Kowal koło Włocławka. Maturę zdał w 1958 r. w Łodzi. Studiował w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi, a następnie w Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej w Krakowie.

Na scenie teatralnej zadebiutował w 1964 r. w spektaklu „Zaproszeni do zamku” (Narodowy Stary Teatr w Krakowie), a na dużym ekranie – w „Przygodzie noworocznej” Stanisława Wohla.

Przez wiele lat był związany z krakowskim Starym Teatrem. Występował również na deskach Teatru Bagatela, a także plockiego Teatru Dramatycznego czy warszawskiego Teatru Sabat. Był wieloletnim wykładowcą PWST w Krakowie, a w latach 1973-74 prorektorem tej uczelni.

W Cieszynie był kilkakrotnie m.in. przy okazji Międzynarodowego Festiwalu Teatralnego „Bez granic”. Ale – jak przyznał w 2017 r. w rozmowie z „Głosem” – zaolzia nie zdążył poznać.

– W moim życiu byłem tak zapracowany, że praktycznie nie zdążyłem nic poznać. Ciągle gdzieś jeździłem, spotkać tam ludzi, bo fakt, że ktoś

Jan Nowicki w Cieszynie podczas wizyty w ramach 27. Międzynarodowego Festiwalu Teatralnego „Bez granic”. Fot. Witold Kozłowski

wszystkie duże miasta w Europie, ale nie znam prowincji, a jak się nie zna prowincji, nie zna się kraju. Trzeba dotrzeć do małych miasteczek, spotkać tam ludzi, bo fakt, że ktoś

był w Madrycie, nie oznacza, że zna Hiszpanię. Tak więc wszystko znam jedynie powierzchownie. Jestem powierzchowny, jak każdy aktor – mówił wtedy. (klm)

CO W TEATRZE

SCENA POLSKA – CZ. CIESZYŃ: Betlejem polskie (10, 11, godz. 17.30);

SCENA BAJKA – CZ. CIESZYŃ: Pójdźmy wycieczkę do stajenki (9, 10, 12, godz. 10.00);

▲ Pojdźmy spólu do Betléma (9, godz. 17.00).

CO W KINACH

BYSTRZYCA: Il Bosmo (10, godz. 18.05); **TRZYNIEC – Kosmos:** Za všim hledej ženu (9, godz. 17.30); Dzika noc (9, godz. 20.00); Největší dar (10, godz. 15.00); Grand Prix (10, godz. 17.30); Vánoční příběh (10, godz. 20.00); Princzna zakletá v čase 2 (11, godz. 15.00); A pak přišla láska... (11, godz. 18.00); Hranice lásky (11, godz. 20.00); Ennio (12, godz. 19.30); **CZ. CIESZYŃ – Central:** Divnovět (9, godz. 16.30); Menu (9, godz. 19.00); Největší dar (10, 11, godz. 15.30); A pak přišla láska... (10, 11, godz. 17.30); Dzika noc (10, 11, godz. 20.00); **KARWINA – Centrum:** Divnovět (9, godz. 17.30); Ušmíech (9, godz. 20.00); Největší dar (10, 11, 12, godz. 15.00); Vánoční příběh (10, 11, 12, godz. 17.30); Dzika noc (10, 11, 12, godz. 15.00); Czarna Pantera: Wakan-da w moim sercu (11, godz. 18.00);

Jednym głosem (12, godz. 19.30); **HAWIERZÓW – Centrum:** Znami neznámí (9, godz. 17.00); A pak přišla láska... (9, godz. 18.00); Dzika noc (9, godz. 19.30); Za všim hledej ženu (10, 11, godz. 17.00); Niewiarygodne, ale prawdziwe (10, 11, godz. 18.00); The Fabelmans (10, 11, godz. 19.30); Re-ni to psem (12, godz. 17.00); Ameryka (12, godz. 18.00); Jan Žižka (12, godz. 19.30); **CIESZYŃ – Piast:** Święteczna niespodzianka (9, godz. 15.00; 10, 11, godz. 14.00); Uwolnić Poly (9, godz. 17.00; 10-12, godz. 15.45); Święta inaczej (10-12, godz. 17.45); Menu (10-12, godz. 20.00).

CO W TERENIE

CZ. CIESZYŃ – Grudniowe spotkanie MUR-u odbędzie się w środę 14. 12. o godz. 17.00 w salce Centrum Polskiego przy ul. Strzelniczej. Wykład na temat „Kolędy. Pastorałki. Kantyczki Ennio (12, godz. 19.30); **CZ. CIESZYŃ – Central:** Divnovět (9, godz. 16.30); Menu (9, godz. 19.00); Největší dar (10, 11, godz. 15.30); A pak přišla láska... (10, 11, godz. 17.30); Dzika noc (10, 11, godz. 20.00); **KARWINA – Centrum:** Divnovět (9, godz. 17.30); Ušmíech (9, godz. 20.00); Největší dar (10, 11, 12, godz. 15.00); Vánoční příběh (10, 11, 12, godz. 17.30); Dzika noc (10, 11, 12, godz. 15.00); Czarna Pantera: Wakan-da w moim sercu (11, godz. 18.00);

KARWINA – Oddział Literatury Polskiej Biblioteki Regionalnej zaprasza na spotkanie z prof. K.D. Kadlubcem i promocję książki „Tak się u nas opowiada” 16. 12. o godz.

17.00 w bibliotece na rynku Masaryka w Karwinie-Frysztacie. Prosimy o rezerwację miejsc 596 312 477, polske@rkkka.cz.

KARWINA-FRYSZTAT – Zarząd MK PZKO zaprasza do Domu Polskiego swoich członków i sympatyków na tradycyjną wigilijkę, która odbędzie się 17. 12. o godz. 15.00.

KARWINA-NOWE MIASTO – MK PZKO zaprasza 11. 12. o godz. 15.00 do Klubu Seniora „Archa” na tradycyjną wigilijkę. W programie wystąpią uczniowie szkoły muzycznej.

KLUB NAUCZYCIELI EMERYTÓW – Zarząd zaprasza na spotkanie przedświąteczne, które odbędzie się w czwartek 15. 12. o godz. 10.00 w Ośrodku Kultury „Strzelnica” w Cz. Cieszynie. Opłata 100 kc. W programie wystąpi znany zaolziański tenor, Władysław Czepiec. Zobowiązujące zgłoszenia prosimy przesyłać do poniedziałku 12. 12. Janinie Procner, nr. komórkowy 723 158 041, adres e-mailowy: janinaprocner@seznam.cz.

KLUB SENIORA „PRZYJAŹŃ” – Zaprasza członków na spotkanie 12. 12. o godz. 16.00 do Domu Polskiego PZKO w Karwinie-Frysztacie.

KOEXISTENCIA – Organizacja pożytku publicznego Koexistencia opp. zaprasza w 13. 12. o godz. 15.30 na prelekcję Tadeusza Siewka nt. wyników spisu ludności w powiązaniu z prawami mniejszości narodowych, która odbędzie się w Czeskim Cieszynie, przy ul. Strzelniczej 209/28 w siedzibie Centrum Polskiego Kongresu Polaków w RC (sala na parterze budynku ZG).

LESZNA DOLNA – Zarząd MK PZKO zaprasza seniorów (i nie tylko) w niedzielę 18. 12. o godz. 14.00 do Domu PZKO na „Spotkanie z piosenką góralską” połączone z zapaleniem choinki świątecznej. W tym samym dniu, w niedzielę 18. 12. zapraszamy także na przedstawienie teatralne pt. „Za Gwiazdą” w wykonaniu karwińskie-

go Teatrzyku bez Kurtyny. Początek o godz. 16.00. Wstęp – wolne datki. Buffet zapewniony. ▲ zaprasza 14. 12. na ostatnią w tym roku wędrowną po Cieszynie. Spotykamy się o godz. 9.00 na ul. Strzelniczej przed Mostem Wolności. Stąd przewodnik, Stasiak Pawlik (0048 606 133 123), poprowadzi nas śladami cieszyńskiego rzemiosła. Co zwiędzi-my i zobaczymy? To niespodzianka Stasia.

OFERTA PRACY

SZKOŁA PODSTAWOWA z Polskim Językiem Nauczania w Czeskim Cieszynie poszukuje pracownika na stanowisko od 1. 1. 2023; pracownica obsługi stołówki szkolnej (etat) i zrób prezent osobie bliskiej Twemu sercu... GŁ-736

PRZECIEKA CI DACH, kapie Ci do domu – zadzwoni: +48 609 852 057. Uszczelniamy wszystkie rodzaje dachów. GŁ-021

ŻYCZENIA

Z okazji 75. urodzin życzymy naszej Kochanej Żonie, Mamusi, Teściowej i Babcie

JADWIDZE FOLTYN

dużo zdrowia, błogosławieństwa Bożego oraz miłości i porozumienia. Maż, córka i synowie z rodzinami. RK-093

WSPOMNIENIA

Dnia 6 grudnia obchodziłaby swoje 100. urodziny

śp. ZOFIA GÓBEL

wiełoletnia działaczka PZKO w Jabłonkowie

O chwilę wspomnień proszą synowie z rodzinami. GŁ-743

Kluby Kobiet i Seniora MK PZKO w Będowicach zapraszają na tradycyjną wigilijkę 11 grudnia o godz. 14.00 do Domu PZKO (uwaga zmiana godziny!).

Można odejść na zawsze, by być stale blisko.

Dnia 11 grudnia minie 15 lat, kiedy odszedł nasz Kochany Tatuś, Dziadzius, Pradziadzius i Wujek

śp. JUDR JÓZEF MACURA
z Czeskiego Cieszyzna

Rodzinę, przyjaciół i znajomych o chwilę cichych wspomnień i modlitwę proszą córki Urszula i Jadwiga, wnuk Michał, wnuczka Joanna z mężem Stanisławem, prawnukowie Kubuś i Adaś. GŁ-727

Coż zostało nam dzisiaj?
Wspomnienia chwil razem spędzonych.
Ten czas – to dużo, czy może niewiele?

Dnia 10 grudnia minie 1. rocznica, gdy od nas na zawsze odeszła nasza Mama, Babcia i Prababcia

śp. HELENA KAPUSTKA
z Lesznej Górnjej

zaś 18 grudnia obchodziłaby 97. urodziny. O modlitwę i chwilę wspomnień proszą córki z rodzinami. GŁ-731

Można odejść na zawsze, by stale być blisko.

Dnia 13 grudnia 2022 minie 10. bolesna rocznica, kiedy odeszła od nas na zawsze nasza Kochana Mamusia, Babcia, Teściowa, Ciocia

śp. HENRYKA ONDEREK
z Czeskiego Cieszyzna

Z miłością, szacunkiem oraz nieustającym smutkiem w sercu – córka Maria z rodziną. GŁ-740

Ci, których kochamy, zawsze odchodzą za wcześnie...

9 grudnia minie pierwsza rocznica śmierci naszego Kochanego

śp. OTO RZYMANA

Wszystkich, którzy Go znali i zachowali w życzliwej pamięci, o chwilę wspomnień prosi żona Janka z najbliższymi. GŁ-739

Są ludzie i chwile, których się nie zapomina.

Dnia 12 grudnia obchodziłby 90. urodziny, zaś w sierpniu minęło już 30 lat od śmierci naszego Kolegi, byłego dyrektora Polskiej Szkoły Podstawowej im. Wistawy Szymborskiej w Wędryni

śp. ZBIGNIEWA ZUCZKA

Z szacunkiem wspominają koleżdy oraz dawni współpracownicy. GŁ-745

Kto kochał – nie zapomni,
kto znał – niechaj wspomni.

W tych dniach obchodziliby 100. urodziny nasi Kochani

śp. PAWEŁ i ZUZANNA MRÓZEK
z Miłkowa

Odeszli po to, by być na zawsze w pamięci i kochających sercach swoich dzieci, wnuków, prawnuków, krewnych i przyjaciół. GŁ-746

NEKROLOGI

Wyrazy najgłębszego żalu i szczerzego współczucia z powodu śmierci

śp. prof. KATARZYNY SIWEJ

córcie Irene składają absolwenci polskiego gimnazjum z 1954 r. GŁ-747

PROGRAM TV

PIĄTEK 9 GRUDNIA

TVC 1
5.59 Studio 6 9.00 O krok od nie-ba (s.) 10.00 13 komnata J. Pragera 10.30 Gdzie mieszkały księżniczki 10.50 Sprawy detektywa Murdocha (s.) 11.30 AZ kwiz 12.00 Południowe wiadomości 12.30 Sama w domu 14.10 Na tropie 14.35 Reporterzy TVC 15.25 Podróżowania 15.50 Uśmiechy J. Kodeta 16.35 Lopatologicznie 17.30 AZ kwiz 18.00 Wiadomości regionalne 18.25 Z zapachem tradycji 18.55 Prognoza pogody, wiadomości, sport 20.10 3 plus 1 z Miroslavem Donutem 21.35 Wszystko-party 22.30 Z archiwum Sherlocka Holmesa (s.) 0.15 AZ kwiz.

TVC 2
5.59 Dzień dobry 8.30 Bedeker 8.55 Modelka i buszmani 9.50 Mega-mo-sty 10.45 Niesamowite świnię 11.40 Królestwo natury 12.05 Piękne duńskie pustkowiec 13.00 Na pustkowiec! 13.15 Mądrość wielorybów 14.15 Tramwaj konny 14.30 Titanic – nowe dowody 15.20 Ostatnie godziny Pompei 16.10 Dziesięć błędów 17.00 Na grzyby 17.25 Kraje Północy z lotu ptaka 18.20 Podróż po Malcie 18.50 Historia czeskiej żywności 19.10 Wyspy Malezji 19.50 Wiadomości w czeskim j. migowym 20.00 Ojciec chrzestny III (film) 22.45 Dillinger (film) 0.30 Jak się troszczyć o duszę.

NOVA
5.55 Śniadanie 8.45 Ulica (s.) 9.45 Nie martw się o mnie (s.) 10.55 Pościg 12.00 Południowe wiadomości 12.30 Ubezpieczalnia Szczęście (s.) 13.40 CSI: Kryminalne zagadki Miami (s.) 15.35 Zamierimy się żonami 16.57 Po-południowe wiadomości 17.25 Pościg 18.25 Ulica (s.) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.20 Szczęśliwego nowego roku (film) 22.30 Świat w ogniu (film) 0.55 CSI: Kryminalne zagadki Miami (s.).

PRIMA
6.15 M.A.S.H. (s.) 7.00 Nowy dzień 8.10 M.A.S.H. (s.) 9.15 Zoo (s.) 10.35 Strażnik Teksasu (s.) 11.30 Rizzoli & Isles (s.) 12.30 Komisarz Rex (s.) 13.35 Agenci NCIS (s.) 14.40 Tak jest, szefie 15.50 Policja w akcji 17.50 Nakryto do stołu! 18.55 Wiadomości, pogoda 19.55 Showtime 20.15 Kochamy Cze-chy 23.55 Jak to było, szefie? 0.30 Pol-lia w akcji.

SOBOTA 10 GRUDNIA

TVC 1
6.00 Pieczenie na niedzielę 6.35 Lopatologicznie 7.30 Rewia za szesć koron (bajka) 8.30 Wacław i lesne ludziki (bajka) 9.05 Uśmiechy V. Tré-gla 9.45 Wędrowni po Czechach przy-szłości 10.15 Dookoła świata w 80 dni (s.) 11.05 Wszystko-party 12.00 Z metropolii, Tydzień w regionach 12.25 Nasze hobby 13.00 Wiadomości 13.05 Jak szewc szył z diabłami (baj-ka) 14.15 Bezwały i królowna Kamilla (bajka) 14.45 O Kubie i czartach (baj-ka) 15.25 C i K marszałek polny (film) 16.55 Hercule Poirot (s.) 18.30 Chlo-paki w akcji 18.55 Prognoza pogody, wiadomości, sport 20.10 Cuda natu-ry 21.20 Musicalowe przeboje 22.40 Maigret się myli (film) 0.05 Miejsce zbrodni – Berlin (s.).

TVC 2
6.00 Prawda o ataku na Pearl Harbor 6.45 Świat zwierząt 7.40 Sto cudów świata 8.35 Na hulajnodze 8.45 Z ku-

charzem dookoła świata 9.45 Manu i Matěj podróżują do Apulii 10.15 Lotnicze katastrofy 11.00 Auto moto świat 11.25 Magiczne otchłanie 11.55 Babel 12.25 Starożytnie rzesze 13.15 Jiří Kodet 13.30 Jazda na tygrysie (film) 15.20 Kamera w podróży 16.15 Podróż po Malcie 16.40 Delta Odry 17.35 Cudowna planeta 18.30 Rok na pustkowiach 19.20 Na grzyby 19.50 Wiadomości w czeskim j. migowym 20.00 Most na Renie (film) 22.00 Tani detektyw (film) 23.30 Air Force One 0.20 My w Europie.

NOVA
6.05 Tom & Jerry Show (s. anim.) 7.05 Scooby-Doo: Brygada detektywów (s. anim.) 7.55 Weekendowe Śniadanie 12.10 MasterChef Cze-chy 13.35 Po-radnik domowy 14.50 Rycerz króla Artura (film) 17.35 Podróż na Tajem-niczą Wyspę (film) 17.30 Wiadomo-ści, sport, pogoda 20.20 Fantastyczne zwierzęta i jak je znaleźć (film) 23.05 Zamiana ciał (film) 1.25 Podróż na Ta-jemniczą Wyspę (film).

PRIMA
6.10 Bolek i Lolek (s. anim.) 6.20 M.A.S.H. (s.) 7.55 Blondynka, Złota Rączka i Kiler 8.30 AutosalonTV 9.35 Karel Gott 2014 10.55 Kochamy Cze-chy 12.45 Pocałunek na poranek (film) 14.50 Tajemnica zamku w Kar-patach (film) 16.55 Noc pianisty (film) 18.55 Wiadomości, pogoda 19.55 Showtime 20.15 Miłość nie zna gran-ic (film) 22.15 Po własnych śladach (film) 0.05 W środku burzy (film).

NIEDZIELA 11 GRUDNIA

TVC 1
6.00 Ciekawostki z regionów 6.25 C i K marszałek polny (film) 8.05 Pieczenie na niedzielę 8.45 Lopatologicznie, sport, pogoda 20.20 Szczęśliwego nowego roku (film) 22.30 Świat w ogniu (film) 0.55 CSI: Kryminalne zagadki Miami (s.).

PRIMA
6.15 M.A.S.H. (s.) 7.00 Nowy dzień 8.10 M.A.S.H. (s.) 9.15 Zoo (s.) 10.35 Strażnik Teksasu (s.) 11.30 Rizzoli & Isles (s.) 12.30 Komisarz Rex (s.) 13.35 Agenci NCIS (s.) 14.40 Tak jest, szefie 15.50 Policja w akcji 17.50 Nakryto do stołu! 18.55 Wiadomości, pogoda 19.55 Showtime 20.15 Kochamy Cze-chy 23.55 Jak to było, szefie? 0.30 Pol-lia w akcji.

NOVA
5.55 Śniadanie 8.35 Ulica (s.) 9.35 Policja Modrava (s.) 10.50 Pięć dni utraconego czasu 8.50 Królowa czeskiej rzeki 9.10 Titanic – nowe do-wody 10.00 Ta chwila 10.25 Ostatnie godziny Pompei 11.20 Mars wzywa 12.15 Nie poddawaj się plus 12.40 Nie poddawaj się 11.05 Słowo na niedzielę 13.40 Magazyn religijny 14.10 Histo-ria czeskiej żywności 14.30 Na pływ-alni z Karlem Schwarzenbergiem 14.55 Starożytnie rzesze 15.50 Awan-turk 16.15 Amerykańska Arktyda 17.10 Bedeker 17.35 Jak nie stracić dom 18.30 Kraje Północy z lotu ptaka 19.20 Ciekawostki z regionów 19.50 Wiadomości w czeskim j. migowym 20.00 Żandarm ze Saint Tropez (film) 21.45 Pól żartem, pół serio (film) 23.45 Jack Strong (film) 1.50 Przed północą.

NOVA
6.15 M.A.S.H. (s.) 7.00 Nowy dzień 8.10 M.A.S.H. (s.) 9.45 Poradnik do-mowy 10.35 Strażnik Teksasu (s.) 11.30 Rizzoli & Isles (s.) 12.30 Komisarz Rex (s.) 13.35 Agenci NCIS (s.) 14.40 Tak jest, szefie 15.50 Policja w akcji 17.50 Nakryto do stołu! 18.55 Wiadomości, pogoda 19.55 Showtime 20.15 Lato z gentlemanem (film) 21.35 Dzień jak marzenie 22.45 Na Pavlasku! 23.50 Tak jest, szefie!

„Głos” jest finansowany ze środków Ministerstwa Kultury RC, Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP, Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie, a także z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu „Polonia i Polacy za Granicą 2021” – za pośrednictwem Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” i Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”.

Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC, ul. Grabińska 33, 737 01 Czeski Cieszyn, IČO: 00535613, w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. IČO: 26792575 • Adres: Redakcja „Głosu”, ul. Strzelnicza 28, Czeski Cieszyn 737 01 • Redaktor naczelny: Tomasz Wolff, wolff@glos.live • Zastępca redaktora naczelnego, redaktor sportowy: Janusz Bittmar, bittmar@glos.live • Redaktorzy terenowi: Danuta Chlup, danuta.chlup@glos.live • Łukasz Klimaniec, klimaniec@glos.live • Szymon Brandys, brandys@glos.live • Foto-reporter: Norbert Dąbkowski, dabkowski@glos.live • Doradca ds. reklamy: Beata Schönwald, beata.schonwald@glos.live • Projekt makiety: Jacek Utko • Telefon: sekretariat@centrala558731766, e-mail: info@glos.live • www.glos.live • Pismo wychodzi we wtorki i piątki • Dostawę prenumeratom prowadzi Česká pošta, s.p., oddělení periodického tisku, Olšanská 38-9, 225 99 Praha 3. Zamówienia: www.periodik.cz, e-mail: postabo.prc@post.cz • Reklamacje tel. 800 300 302 • Kolportaż: PNS, a.s. • Druk: CZECH PRINT CENTRUM a.s. Na Rovince 876, 720 00 Ostrava-Hrabová • Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania • Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK CR E 588, nr indeksu 42501, ISSN 2570-8708.

„Głos” należy do Stowarzyszenia Dzienników Mniejszości Narodowych i Etnicznych Europy MIDAS

POST SCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

WEHIKUŁ CZASU

Tak było...

• Na nasze zaproszenie odpowiedział Henryk Cachel z Karwiny. Przystał nam nieco nowsze ujęcie dawnego zamku w Solcy. Tak do nas napisał:

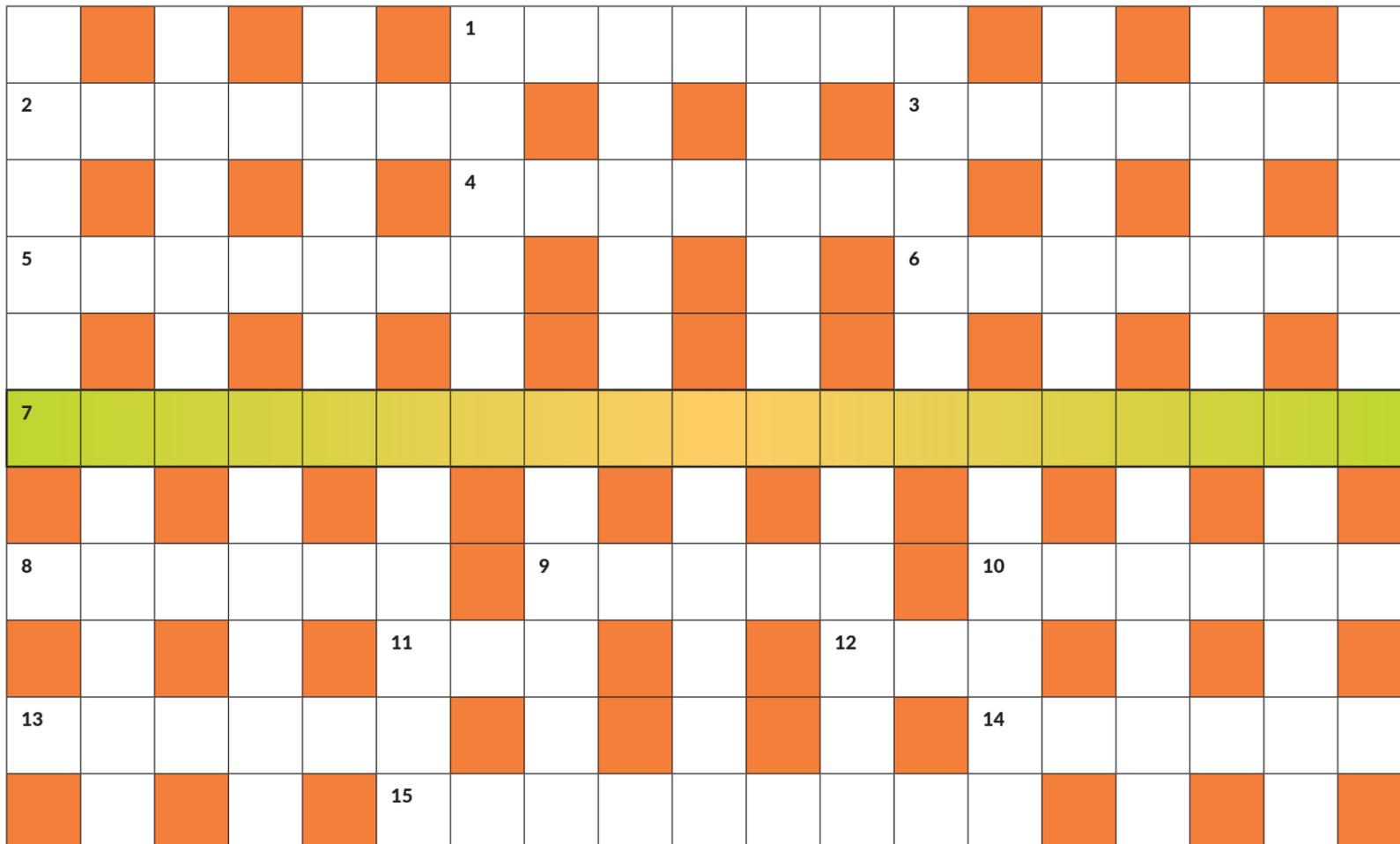
- Zdjęcie wykonane o wiele lat później, bo w 1950 roku, kiedy zamek wyglądał zupełnie inaczej po przebudowie z powodu pożaru w 1944 roku w lewej części zamku. Pożar był tak silny, że musiano zburzyć całe lewe skrzydło zamku, tzn. jego większą połowę. W latach 1950-1953 część budynku byłego zamku służyła jako ośrodek zdrowia „Dům zdraví OÚNZ”. Dom dla służby zamkowej, widoczny na zdjęciu z prawej, przekształcono w szkołę polityczną Klementa Gottwalda i siedzibę PTP (1953 r.). Budynek byłego zamku zburzono w 1953 r. a rozbiórkę byłego domu dla służących przeprowadzono w 1958 r.

Dziękujemy za współpracę!

...tak jest

KRZYŻÓWKA KOMBINOWANA

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana nagroda. Rozwiązania prosimy wysłać na e-mail: info@glos.live. Termin upływa w środę **21 grudnia**. Nagrodę za poprawne rozwiązanie krzyżówki kombinowanej z 25 listopada otrzymuje **Maria Sikora z Bystrzycy**. Autorem dzisiejszego zadania jest Jan Kubiczek.

Rozwiązanie krzyżówki kombinowanej z 25 listopada:
I BAT BIJE
W RYTM EPOKI

Rozwiązaniem jest dokończenie myśli, której autorem jest Ambroży Grabowski (ur. 7 grudnia 1782 w Kętach, zm. 3 sierpnia 1868 w Krakowie) – polski historyk, księgarz, kolekcjoner, archeolog i antykwiariusz, autor przewodników po Krakowie: „Książka – to mistrz...”

POZIOMO:

1. Pimpus z wierszyka Marii Konopnickiej
2. budynek lub inne pomieszczenie, przeznaczone na skład broni
3. państwo w Oceanii, w Melanezji, ze stolicą w Port Vila, na wyspie Efate
4. kosmetyk w postaci kremu,

żelu lub pianki, działający regenerująco i wzmacniająco

5. Agrypinczek przed zdrobieniem
6. di Piero de' Medici, czyli Wawrzyniec Wspaniały (1449-1492), najstynniejszy z Medyceuszów
7. **ROZWIĄZANIE DODATKOWE**

8. cieszący się dobrym zdrowiem lub chorego nie rozumie
9. Juliusz, 1901-81, mikrobiolog, lekarz weterynarii, epizootolog, udoskonalił polską tuberkulinę
10. bardzo szybki taniec ludowy
11. atol w archipelagu Tuvalu (Polinezja)

12. pierwszy mężczyzna w mitologii nordyckiej
13. legendarna owalna tarcza, która spadła z nieba, w starożytnym Rzymie
14. osoba pobierająca emeryturę
15. rzemieślnik zajmujący się wyrobem drewnianych wozów i kół.

PIONOWO: ARONIA, ASTRID, BUDOWA, DOŻYCA, DŻOKEJ, IGLAKI, INTRUZ, IZEBEL, KABATC, LUETYK, ŁAWNIK, ŁAŻNIE, MEYNEK, NABIAŁ, ODDANY, OVALAU, SŁONKO, SNIPER, UNITED.

Wyrazy trudne lub mniej znane: ANCILE, ASK. BRILL, NUI